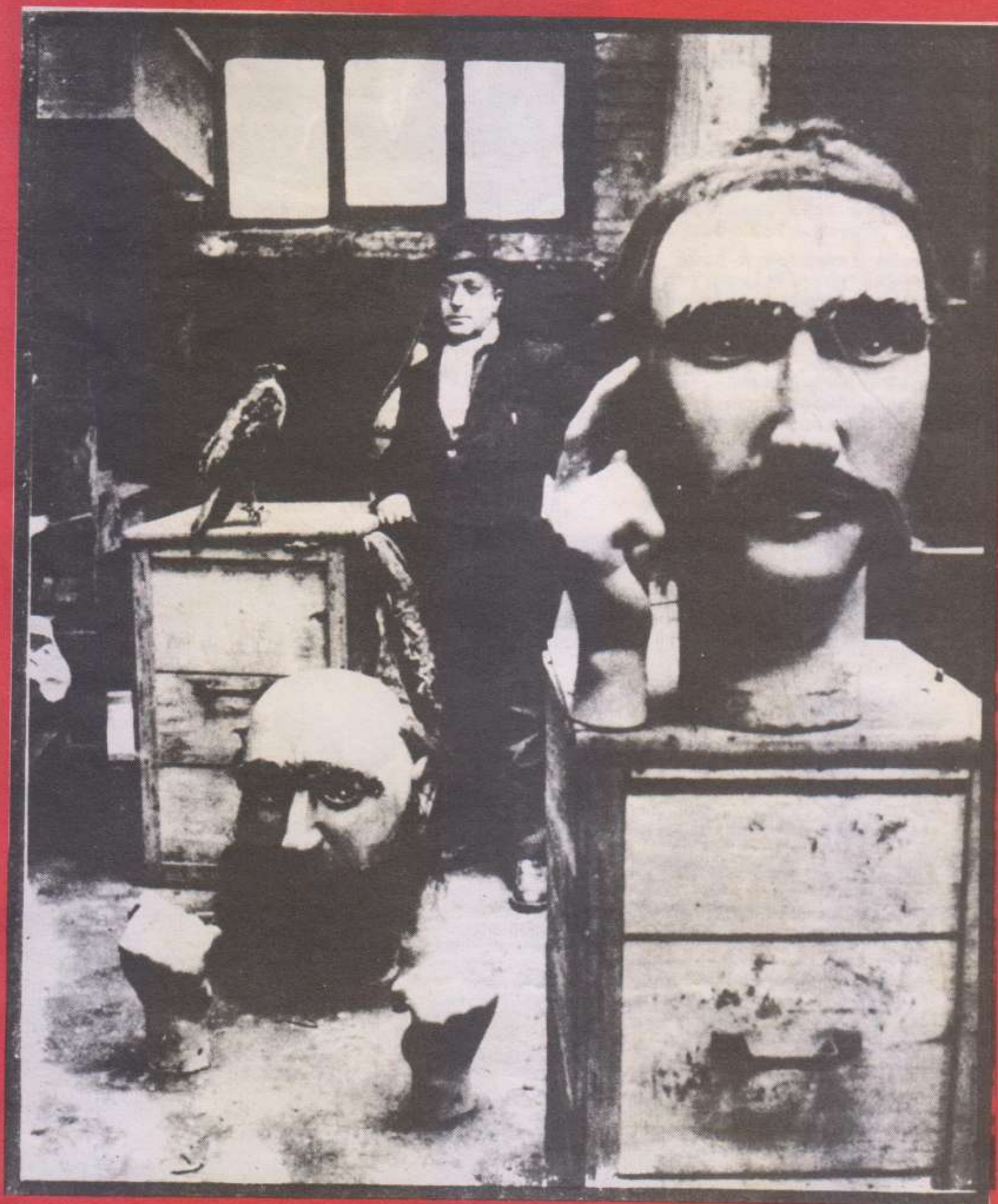
οκτωβρης 81

ρηξη

πολιτικο δελτιο πληροφορησης για μια προλεταριακη αριστερα

ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

εκλογες '81

Δημοσιεύουμε τρία κείμενα πού τά θεωροῦμε δεμένα μέ τίς ἐκλογές καί τίς πιθανές ἐξελίξεις στό συνολικό πολιτικό ἐπίπεδο καί στό χῶρο τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Ὅσο γιά τήν τακτική ἔκδοση τῆς Ρήξης, θά κυκλοφορήσει μετά τίς ἐκλογές.

Η ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Μέχρι σήμερα έχουμε τονίσει πάρα πολλές φορές πώς οί έκλογές τοῦ 1981 είναι οί πρῶτες σημαντικές έκλογές μετά τή μεταπολίτευση, πράγμα πού όφείλεται σέ πολλούς παράγοντες. Κατ'άρχήν πρόκειται γιά τίς έκλογές μέ τίς όποῖες όδηγεῖται στό τέλος της ή μεταπολίτευση, σάν προσπάθεια εύρωπαϊκοῦ έκσυγχρονισμοῦ άπό μιά δεξιά πού προσπάθησε ν'άλλάξει πρόσωπο καί δυνατότητες, νά γίνει έκφραστής τῶν έκσυγχρονιστικῶν τάσεων πού διαπερνοῦν τήν έλληνική κοινωνία.

Ἡ δεύτερη "άποψη" αύτοῦ τοῦ τέλους τῆς μεταπολίτευσης είναι πώς τελειώνει σά μεταβατική περίοδος πρός τήν όλοκλήρωση τῆς "άστικοδημοκρατικῆς άλλαγῆς", μέ τίς ίδιομορφίες καί τίς ίδιαιτερότητες πού αύτή μπορεῖ νά πάρει στήν Ἑλλάδα καί μέ τίς συνέπειες πού κάτι τέτοιο μπορεῖ νά έχει γιά τήν έλληνική κοινωνία καί τήν παρέμβαση τῆς άκρας άριστερᾶς.

Α. ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ

Ἡ άνάγκη έκσυγχρονισμοῦ τοῦ πολιτικοῦ καί κοινωνικοῦ πλαίσιου μέσα στό όποῖο κινεῖται ή έλληνική κοινωνία, άνάγκη πού πρόβαλε γιά τό άστικό καθεστώς μέ πιό έντονο καί έπιταχτικό τρόπο μέ τή δικτατορία καί τήν πτώση της, όδήγησε τήν έλληνική δεξιά, μέ κύριο έκφραστή τόν Καραμανλῆ, σέ μιά άπόπειρα άνάληψης τοῦ έκσυγχρονιστικοῦ "καθήκοντος" άπό τήν ίδια. Ἐκείνη ή δύναμη,πού παλιότερα είχε γεννήσει τή δικτατορία, άποδυόταν σέ μιά προσπάθεια νά λύσει τό αἴτημα τοῦ έκσυγχρονισμοῦ πού είχε μπεῖ στήν έλληνική κοινωνία όχι μέ τρόπο "έπαναστατικό", δηλαδή μέ κλυδωνισμούς τοῦ ίδιου τοῦ καθεστῶτος, άλλά μέ τρόπο "ρεφορμιστικό", δηλαδή μέσα άπό τήν αύτομεταρρύθμιση τῶν παλιῶν θεσμῶν καί δυνάμεων. Σέ τελική άνάλυση, αύτό τό αἴτημα τό συμμερίζονταν, μετά τή μεταπολίτευση, καί τά περισσότερα άπό τά άλλα κόμματα, πράγμα πού έκφράστηκε στό λεγόμενο κλίμα έθνικῆς ένότητας πού κυριάρχησε τότε.

Ὡστόσο αύτή ή προσπάθεια δέν εύοδώθηκε σέ όλη της τήν έκταση, οὔτε ἦταν δυνατό νά εύοδωθεῖ, στό βαθμό πού πραγματοποιούνταν μέ μιά καθυστέρηση 25 ή τουλάχιστον 10 χρόνων. Δηλαδή, μιά πολιτική δύναμη, ή δεξιά, σφραγισμένη άπό τόν έμφύλιο, άναλάμβανε νά πραγματοποιήσει τό σύγχρονο "κοινωνικό κράτος" τοῦ άναπτυγμένου καπιταλισμοῦ, τή στιγμή πού ή ίδια, σάν πολιτική δύναμη, ἦταν δεμένη περισσότερο μέ κομματάρχες, μεσάζοντες, είσαγωγεῖς-έξαγωγεῖς, μ'έναν έμφυλιογενή καί άθλιο κρατικό μηχανισμό, κλπ.κλπ., καί τή στιγμή πού ή προηγούμενη άπόπειρα έκσυγχρονισμοῦ, τό 1961-67, μέ τήν Ἕνωση Κέντρου, είχε άντιμετωπιστεῖ άπό τήν ίδια καί τούς άμερικάνους μέ στρατιωτική δικτατορία.

Αύτή ή πολιτική δύναμη λοιπόν άναλάμβανε νά έκσυγχρονίσει τήν έλληνική κοινωνία. Καί ή δύναμη τῆς άδράνειας καί τῆς έθνικῆς έθνικῆς ένότητας έπέτρεπαν γιά ένα διάστημα στίς δυνάμεις πού βρίσκονταν γύρω άπό τόν Καραμανλῆ νά ήγεμονεύουν, μέ ένα ίδιότυπο είδος "βοναπαρτισμοῦ". Δηλαδή,ένῶ ή έκσυγχρονιστική άποψη ἦταν τελικά μειοψηφική μέσα στό πολιτικό καί κοινωνικό στρατόπεδο τῆς Δεξιᾶς, ώστόσο κατόρθωνε νά κυριαρχεῖ, κι αύτό γιατί ή άστική τάξη έπέτρεπε στόν Καραμανλῆ (μέσα άπό τό ρόλο του σάν τή δύναμη πού θά έκανε νά ξεχαστεῖ ό ρόλος τῆς Δεξιᾶς στή Χούντα) νά έπιβάλει μιά "έσωτερική

ἡγεμονία", ἔστω καί μεταβατική. Ἀλλά ἡ... πάλη τῶν τάξεων δέν ἄφησε τό ειδύλλιο νά συνεχιστεῖ.

Πάλη τῶν τάξεων τόσο στήν ἐσωτερική της ἐκδοχή ὅσο καί στή διεθνή. Δηλαδή, στό ἐσωτερικό ἡ ταξική σύγκρουση ἀπό τό 1975 καί μετά ἄρχισε νά σπάει τήν ἐθνική ἑνότητα, μέ ἀποτέλεσμα νά "σκληραίνουν" οἱ ἀπόψεις καί ἀπό τίς δύο πλευρές (τόσο ἀπό τήν πλευρά τῶν ἐργαζόμενων πού ἄρχισαν νά διαχωρίζονται ριζικά ἀπό τή δεξιά, ὅσο καί ἀπό τήν πλευρά τῆς ἀστικῆς τάξης καί τούς βιομήχανους πού ἔβλεπαν τήν ἀνάγκη "σαφέστερης πολιτικῆς" ἀπέναντι στή "σοσιαλμανία") καί νά πολώνονται τά πολιτικά κόμματα. Ἡ πρώτη συνέπεια αὐτῆς τῆς ἐξέλιξης ἦταν ἡ ἐξαφάνιση τῶν "ἀντιπολωτικῶν δυνάμεων" (Κέντρο, ΚΚεσ, κλπ.). Ἀπό τήν ἄλλη, ἡ παγκόσμια πάλη τῶν τάξεων, μεταφρασμένη στήν Ἑλλάδα σέ "διεθνή οἰκονομική κρίση", "πετρελαϊκή κρίση", νέα ὄξυνση στίς σχέσεις τῶν δύο ὑπερδυνάμεων, Ἰρανικό, κλπ., ἔτεινε νά ἀφαιρεῖ τό ἔδαφος κάτω ἀπό τά πόδια τοῦ τόσο εὐαίσθητου ἐκσυγχρονισμοῦ. Μέ ἀποτέλεσμα ἡ δεξιά νά ὁδηγεῖται ἀναπόφευκτα σέ ἧττα, ἧττα στήν ὁποία προτίμησε νά συμβάλει κι ὁ ἴδιος ὁ Καραμανλῆς, καί μαζί του τά πιό σύγχρονα κομμάτια τοῦ κεφάλαιου, ὥστε νά ἀποφευχθεῖ ἡ πόλωση καί νά μή διακινδυνεύσει ἡ ἴδια ἡ πορεία τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ. Ἄς διευκρινήσουμε λίγο περισσότερο αὐτό τό ζήτημα:

Ἀπό τή στιγμή καί πέρα -ἀπό τό '79 περίπου καί μετά- πού γίνεται φανερό πώς ἡ δεξιά ἀποτυχαίνει νά ὁλοκληρώσει τόν ἐκσυγχρονισμό της μέσα σέ "πλαίσια σταθερότητας", δέν ὑπῆρχαν παρά δύο δυνατές λύσεις.

Ἡ πόλωση καί ἡ σκλήρυνση, τουλάχιστον ἀνάλογη μέ ἐκείνη τῶν ἀντιπάλων της, τακτική πού εἶχε ἀκολουθήσει μετά τό 1965 σέ σχέση μέ τήν Ε.Κ. καί πού ὁδήγησε στή δικτατορία, ἡ μιά τακτική πού, προσπαθώντας νά διαφυλάξει τό ἤπιο κλίμα, θά σήμαινε ἀναπόφευκτα ἧττα τῆς δεξιᾶς. Καί πράγματι, αὐτό ἦταν πού τόνιζε ὁ Ἀβέρωφ ἀπό τό 78-79. Ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς θά μποροῦσε πιθανά νά περάσει μέσα ἀπό τή σκλήρυνσή της -τό κλείδωμα στό χρονοντούλαπο τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ.

Ἡ ἀντίθετη πορεία πού ἐπέλεξε ἡ φιλελεύθερη μερίδα τῆς δεξιᾶς -μέ κέντρο τόν Καραμανλῆ καί ἕνα σημαντικό κομμάτι τῆς ἀστικῆς τάξης- ἦταν ἡ ἀποδοχή τῆς ἧττας τῆς δεξιᾶς σάν ἀναγκαῖος ὅρος γιά τόν ἐκσυγχρονισμό τοῦ ἑλληνικοῦ κεφάλαιου καί τελικά... τῆς ἴδιας τῆς δεξιᾶς. Δηλαδή, ἡ προσοχή τους συγκεντρώνεται γύρω ἀπό τήν ἐπιβίωση καί διατήρηση τῆς Ἑλλάδας στά πλαίσια τοῦ φιλελευθερισμοῦ καί τῆς χρησιμοποίησης "φρέσκου αἵματος" γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ, δηλαδή τοῦ "φρέσκου αἵματος" τῆς ἀντιπολίτευσης.

Καί γι'αὐτή τήν ἐπιλογή δέ χωράει ἀμφιβολία: ὁριστικοποίηση τῆς ἔνταξης στήν ΕΟΚ, ἐπανένταξη στό στρατιωτικό σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ καί Καραμανλῆς πρόεδρος. Ὅλα αὐτά ἦταν πολύ καθαρά. Καί σά νά μήν ἔφταναν, τή στιγμή πού ὁ Ἀβέρωφ ἦταν ἕτοιμος νά ἐκλεγεῖ ἀρχηγός τῆς Νέας Δημοκρατίας, ἡ παρέμβαση τοῦ Καραμανλῆ ἀνάτρεψε τά δεδομένα καί ὁδήγησε πάλι σ'ἕνα "ἀφύσικο" ἀποτέλεσμα, τήν ἐκλογή τοῦ Ράλλη. Δηλαδή ὅλα μοιάζουν -καί πράγματι ἔτσι εἶναι- σάν ἡ ἀνώτερη πολιτική βαθμίδα τοῦ καθεστῶτος νά μήν ταυτίζεται πιά μέ μιά δεξιά ἀνίκανη νά αὐτομεταρρυθμιστεῖ, ἀλλά νά ἀνοίγεται πρός ἄλλες κατευθύνσεις, φροντίζοντας φυσικά νά ἔχει κρατήσει κάποια ἐχέγγυα. Ὁ Καραμανλῆς, γιά ἄλλη μιά φορά, μετά τό διώξιμο τοῦ βασιλιά, "προδίνει" τή δεξιά γιά νά σώσει τό καθεστώς καί τή δεξιά μακροπρόθεσμα.

Νά σώσει τό καθεστώς;

Β. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Μεγάλη κουβέντα, ἀλλά κοντά στήν ἀλήθεια. Τό αἴτημα τοῦ "ἐκσυγχρονισμοῦ" τοῦ ἑλληνικοῦ κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ πλαίσιου, σέ μιά παλιότερη περίοδο, ἐκφράστηκε μέ πολλούς τρόπους. Ἀπό τίς ἀρχές τοῦ αἰώνα, ἕνα κομμάτι τῆς ἀστικῆς τάξης βρίσκεται πάντα σέ μιά ἀσθματική πορεία "ἐξευρωπαϊσμοῦ" πίσω ἀπό τήν Εὐρώπη καί τόν ἀναπτυγμένο καπιταλισμό, καί πάντα ἀποτυχαίνει νά "ὁλοκληρώσει" τή διαδικασία. Πάντα κάτι "θά τύχει" γιά νά τήν ἐμποδίσει. Ἡ προσπάθεια "ἐκσυγχρονισμοῦ" τοῦ Βενιζέλου ἀπότυχε καταλήγοντας στό Μεταξά, ὁπότε τήν ἀντίθεση ἀνέλαβε νά τήν λύσει ἡ ἔνοπλη σύγκρουση στήν Κατοχή καί τόν Ἐμφύλιο.

Στή συνέχεια, μετά τόν πόλεμο, αὐτό μπῆκε ἀκόμα πιό ἐπιταχτικά στό βαθμό πού ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ἔφτασε σέ τέτοιο σημεῖο πού νά ἀπαιτεῖ τή λύση ἀκόμα καί κάποιων στοιχειωδῶν προβλημάτων. Τό κυρίαρχο κλιμάκιο τῆς ἐξουσίας ἀντέδρασε μιά πρώτη φορά μέ "δυναμικό τρόπο" ὅταν μιά πολιτική δύναμη "ἀστική", ἡ Ἕνωση Κέντρου -συνασπισμός μεγάλων κοματιῶν τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν μικροαστῶν- προσπάθησε νά βάλει τό πρόβλημα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ μέσα στά πλαίσια τῶν "συμμαχιῶν" καί τοῦ καθεστῶτος. Αὐτή ὅμως ἡ ἄρνηση λύσης τῶν προβλημάτων, πού ἐκφράστηκε μέ τή δικτατορία, εἶχε σά συνέπεια τό πολιτικό φάσμα τῆς χώρας νά μετακινηθεῖ "πιό ἀριστερά" (ἡ Ἕνωση Κέντρου νά ἀντικατασταθεῖ ἀπό τό ΠΑΣΟΚ, ἡ ΕΔΑ ἀπό τό σκληρό ΚΚεξ), καί μάλιστα μέ μιά προοπτική ἔξω ἀπό τά πλαίσια τῆς συμμαχίας -ἔστω λεκτικά- καί τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος.

Ἔτσι, σέ μιά κοινωνία μέ ἱστορικά μικροαστική συγκρότηση, σέ μιά κοινωνία ὅπου τό ἰδεῶδες ἑνός μεγάλου τμήματος αὐτῶν πού μιλᾶνε γιά σοσιαλισμό εἶναι ὁ εὐρωπαϊκός σοσιαλισμός τοῦ ΚΟΔΗΣΟ (ἄμοιρο ΚΟΔΗΣΟ, μέ τό πράγματι εὔστοχο ἀλλά ἱστορικά ἀτυχές "μήπως εἶστε ΚΟΔΗΣΟ;" Καί βέβαια, ἀλλά ψηφίζουμε ΠΑΣΟΚ), τό καθεστώς βρίσκεται μπρός σέ προβλήματα καί κινδύνους, ἀκριβῶς ἐπειδή γιά δεκαετίες ἐμποδίστηκε καί διαστράφηκε ἡ ἀναγκαιότητα τοῦ ἀστικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ. Εἶναι φανερό λοιπόν πώς μιά ὁποιαδήποτε λύση πού θά τραβοῦσε σέ ἀληθινή πόλωση καί ἀντιπαράθεση, δέ θά ἄφηνε στή συνέχεια ἄλλη λύση ἀπό τή μετάθεση τῆς σύγκρουσης σέ ἐπίπεδο ἄλλων δυνάμεων (ἀστῶν καί προλετάριων), πάνω σέ ἄλλο θέμα (ὄχι τόν ἐκσυγχρονισμό ἀλλά τήν καταστροφή τοῦ καθεστῶτος) καί μέ ἄλλα μέσα (ὄχι βέβαια τίς κάλπες). Ἐκεῖ βρίσκονται τά πράγματα.

Καί βλέπουμε πώς ἡ ἀστική τάξη ἀποπειρᾶται καί πάλι μιά ἐλεγχόμενη ἀλλαγή, ὅπως ἔγινε τό 1963-64, ἐγκαταλείποντας τή [illegible] τή στιγμή νά δώσει λύση στήν κρίση, ἔχοντας πάντα κάποιες ἐγγυήσεις -τότε τό βασιλιά, σήμερα τήν προεδρία Καραμανλῆ.

Βρισκόμαστε λοιπόν μπροστά σέ κάποιο ἱστορικό δίλημμα: θά μπορέσει ἡ ἀστική τάξη νά ἐλέγξει τή διαδικασία χρησιμοποιώντας τήν ΑΛΛΑΓΗ σέ ὄφελος τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ συστήματος -βάζοντας νέο, "σοσιαλιστικό" αἷμα στίς ἄδεια-

νές της φλέβες- καί έτσι νά προχωρήσει στήν οἰκοδόμηση ἑνός κοινωνικοῦ κράτους μέ σοσιαλιστική χροιά, ἤ ἀντίθετα εἶναι ἡ ἐργατική τάξη καί οἱ λαϊκές δυνάμεις πού θά χρησιμοποιήσουν τίς ἀντιφάσεις τοῦ καθεστῶτος γιά νά προωθήσουν τίς δικές τους θέσεις; Αὐτό θά φανεῖ στή συνέχεια τῆς ταξικῆς πάλης. Ἀλλά πρῶτα θά πρέπει νά διευκρινήσουμε μερικά πράγματα.

Κατ'ἀρχήν, ὅταν ἰσχυριζόμαστε ὅτι τό ΠΑΣΟΚ εἶναι κόμμα πού ἀναγκαστικά ἐκφράζει τίς ἀνάγκες τοῦ ἀστικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ, αὐτό δέν τό στηρίζουμε στήν "κακή φύση" τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀλλά στό ἴδιο τό "σοσιαλιστικό" πρόγραμμά του. Σέ μιά χώρα δηλαδή ὅπου, ἐξαιτίας τῆς οἰκονομικῆς κρίσης, δέ γίνονται βιομηχανικές ἐπενδύσεις, ὅπου οἱ βιομήχανοι προτιμοῦν νά βγάζουν τά χρήματά τους στά καράβια, τό ἐμπόριο, τήν Ἐλβετία, τότε ἐκεῖ εἶναι πού χρειάζεται νά παρέμβει τό κράτος, νά κάνει "σοσιαλισμό τοῦ κράτους", δηλαδή κρατικό καπιταλισμό. Σέ μιά χώρα πού ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας εἶναι 35 στρέμματα, τή στιγμή πού στήν ὑπόλοιπη Εὐρώπη εἶναι πάνω ἀπό 150, ἡ μόνη λύση εἶναι ἡ συνεταιριστική παραγωγή. Ὅταν ἐξακολουθεῖ γιά παράδειγμα νά ἰσχύει ὁ θρησκευτικός γάμος ἀποκλειστικά, τότε πρέπει νά μπεῖ ὁ πολιτικός. Ὅταν ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ σημαίνει ἐξαφάνιση, σταδιακά, ὄχι μόνο τῶν ἀγροτῶν ἀλλά καί τῶν μικρομεσαίων βιομηχάνων, τότε ὑπάρχει ἡ λύση τῆς "εἰδικῆς σχέσης". Ὅταν στό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα Γερμανίας ἀναπτύσσεται ἡ "οὐδετεροφιλία", κάτι ἀντίστοιχο εἶναι φυσικό νά γίνεται καί στήν Ἑλλάδα, καί μάλιστα μέ τά ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἔχει. Δηλαδή, αὐτά πού προτείνει τό ΠΑΣΟΚ δέν ξεφεύγουν ἀπό τά ὅρια τοῦ κεφάλαιου, καί εἶναι ξεκάθαρο πώς ποτέ δέν πρότεινε ἀνατροπή τῆς κοινωνικῆς ἱεραρχίας, δικτατορία τοῦ προλεταριάτου ἤ ὁτιδήποτε τέτοιο. Ἁπλά, γιά νά μπορέσει ἡ Ἑλλάδα νά γίνει "εὐρωπαϊκό κράτος", ὅταν εἶναι πίσω μερικές δεκαετίες ἀπό τήν ὑπόλοιπη Εὐρώπη, αὐτό δέ μπορεῖ νά γίνει ἀπό τά ἀνύπαρκτα ἑλληνικά μονοπώλια οὔτε φυσικά ἀπό τούς μεσάζοντες, μεγαλοεργολάβους καί εἰσαγωγεῖς-ἐξαγωγεῖς τῆς δεξιᾶς. Θά δοκιμάσει καί τή μικροαστική τάξη γιά νά γίνει σύγχρονο κράτος (θέλοντας καί μή). Δέν εἶναι δυνατό ἡ ἑλληνική οἰκονομία καί κοινωνία νά γίνει σύγχρονη "καταναλωτική κοινωνία" μέ τήν παρασιτική δομή πού ἔχει. Θά πρέπει νά ἀναλάβει κάποια ἄλλη κοινωνική δύναμη νά τό κάνει γιά λογαριασμό τῶν συνολικῶν συμφερόντων τοῦ κεφάλαιου. Αὐτό εἶναι τό πείραμα πού δοκιμάζει, κάτω ἀπό καταναγκασμό, νά κάνει τό ἀστικό καθεστώς στήν Ἑλλάδα. Ἡ ἔλλειψη ἀναπτυγμένων ἀστικῶν δομῶν τό ὑποχρεώνει νά χρησιμοποιήσει τά μικροαστικά ἐργαζόμενα στρώματα γιά νά πραγματοποιηθεῖ ὁ ἐκσυγχρονισμός.

Γ. ΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Φυσικά ἡ διαδικασία εἶναι πολύ δύσκολη. Ἄλλο πράγμα τί θέλουν οἱ κοινωνικές καί πολιτικές δυνάμεις καί ἄλλο τό ἀποτέλεσμα. Καί τά προβλήματα εἶναι τεράστια. Θά τά ἀπαριθμήσουμε σύντομα.

1. Το ιστορικο παραδοξο

Μέσα ἀπό τή σύμπτωση ὅλων αὐτῶν τῶν φαινόμενων καί συγκυριῶν ἐμφανίζεται ἕνα καταπληκτικό ἱστορικό παράδοξο. Σέ μιά χώρα πού "ἀπαιτεῖ" τόν ἀστικό ἐκσυγχρονισμό, ἀναλαμβάνει νά τόν πραγματοποιήσει μιά μικροαστική "ριζοσπαστική" πολιτική δύναμη πού ἀπειλεῖ τά ἴδια τά θεμέλια τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἀστικῆς τάξης -ΕΟΚ καί ΝΑΤΟ.

Σέ μιά χώρα πού ἡ πλειοψηφία τῶν ψηφοφόρων εἶναι "κεντρῶοι", μέ τήν ἔννοια ὅτι δέ θέλουν καμιά ριζική τομή στή ζωή τους ἀλλά μερικές βελτιώσεις, δέν ὑπάρχει κανένα "κεντρῶο" κόμμα ἱκανό νά προωθήσει χωρίς κλυδωνισμούς τή διαδικασία τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ.

Σέ μιά χώρα πού ζεῖ -στό ἐπίπεδο τῶν ἀνταλλαγῶν, τοῦ τουρισμοῦ, τῆς μετανάστευσης, ἀκόμα καί τῶν καταναλωτικῶν προϊόντων- ἀπό τήν Εὐρώπη, πού εἶναι κομμάτι της, ἔστω καί μακρινό, σέ μιά χώρα ὅπου τό "ὄνειρο γενεῶν" εἶναι ὁ ἀστικός ἐξευρωπαϊσμός, τείνει νά ἐμφανίζεται ἕνα "ἀντιευρωπαϊκό" ρεῦμα.

Σέ μιά χώρα πού ἀναζητάει ἀπό τή γέννησή της σάν κράτος τόν ἐκσυγχρονισμό, παρουσιάζεται ἡ ἑξῆς παραδοξολογία: τό λιγότερο ἐκσυγχρονιστικό πολιτικό κόμμα τῆς Ἑλλάδας, τό δεμένο παραδοσιακά μέ τή μικροαστική παρασιτική δομή, μέ τήν παράδοση, κλπ., ἡ Νέα Δημοκρατία, ἐμφανίζεται σάν ο τσάμπιον τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ, ἐνῶ τά "ἐκσυγχρονιστικά" κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης παρουσιάζονται ἐνάντια ἀλλά καί ὑπέρ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ ταυτόχρονα.

Σέ μιά χώρα πού στήν πραγματικότητα ἡ "ψυχή" της βρίσκεται στή Δύση, μοιάζει νά κυριαρχεῖ τό ἀντιδυτικό πνεῦμα. Πρόκειται γιά τό πιό ἀξεδιάλυτο κουβάρι ἀντιθέσεων πού ἔχει συσσωρεύσει ἡ ἑλληνική κοινωνία ἐδῶ καί δεκαετίες καί πού τώρα φαίνονται νά μαζεύονται ἀναζητώντας τή λύση τους.

Σέ μιά χώρα πού ὁ πραγματικός κοινωνικός συντηρητισμός τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων δέν μοιάζει νά ἐπιτρέπει μιά ριζοσπαστική λύση, "ἀνεβαίνει" ἕνα ριζοσπαστικό κόμμα.

Εἶναι φανερό λοιπόν πώς σιγά-σιγά θά ξεπροβάλουν οἱ ἀντιφάσεις καί "τό οἰκοδόμημα θά τρίξει". Τό ἀλαλούμ τῆς μεταπολίτευσης πού ἐκφραζόταν μέ τή χαρακτηριστική ἀντίφαση ἀνάμεσα στή ριζοσπαστικότητα τῶν λόγων καί τή συντηρητικότητα τῶν πράξεων ὁδηγεῖται στό τέλος του μέσα ἀπό τήν ἀποθέωσή του: τή μεταβολή του σέ κυβέρνηση. Μόνο ἀπό κεῖ καί μετά, μέσα ἀπό τή σύγκρουσή του μέ τήν πραγματικότητα, θά ἀποκαλύψει τήν κενότητά του.

Μόνο τότε θά φανεῖ ἡ πραγματική φύση τῶν ὀπερεττικῶν Ροβεσπιέρων πού συνωθοῦνται γύρω ἀπό τό αὔριανό κυβερνητικό κόμμα. Ἀλλά γιά νά γίνει κάτι τέτοιο, θά πρέπει νά ἔρθουν οἱ ἴδιοι ἀντιμέτωποι μέ τίς ἀντιφάσεις τῆς πολιτικῆς τους. Κι ἔχει δίκιο ἀπό μιά ἄποψη ὁ καημένος ὁ Ἀβέρωφ ὅταν λέει ὅτι κινδυνεύει τό καθεστώς. Μέ τή διαφορά ὅτι ὁ κίνδυνος δέν ἔρχεται ἀπό τό "μαρξισμό" -ἄμοιρο καί ταλαιπωρημένο πάντα σ'αὐτή τή χώρα- ἔρχεται ἀπό τήν ἔλλειψη ἑνός συγκεκριμένου προσανατολισμοῦ ἀπό τήν κατ'ἐξοχήν ἀνερμάτιστη τάξη, τή μικροαστική, πού ἀνεβαίνει στήν ἐξουσία.

Ἡ μικροαστική τάξη, γιά ἄλλη μιά φορά στήν ἱστορία, ἀνεβαίνει "ριζοσπαστική" στήν κυβέρνηση γιά ν'ἀνακαλύψει μέσα ἀπό κεῖ ὅτι... εἶναι συντηρητική. Αὐτό εἶναι τό τίμημα πού θά πρέπει νά πληρώσει ἡ ἀστική τάξη γιά τήν ἀναχρονιστική δομή της καί τήν πρόσδεσή της μέ

μιά κρετίνικη δεξιά: ὑποχρεώνεται νά περάσει ἀπό τό "καθαρτήριο" τῆς διακυβέρνησης τῶν ἐπαρχιακῶν δικηγόρων σέ φάση σοσιαλιστικῆς ἔξαρσης.

Γι'αὐτό θά πρέπει νά περιμένουμε πολλούς "πειραματισμούς" ἀπό τή μελλοντική κυβέρνηση, μέχρι πού νά "κατασταλάξει", πεταγμένη ἤ ὄχι ἀπό τήν ἐξουσία. Πάντως εἶναι βέβαιο πώς τό ξεκαθάρισμα θά γίνει μέσα ἀπό δοκιμές, μέσα ἀπό κλυδωνισμούς,μέσα ἀπό μιά νέα ἀνάπτυξη τῆς ταξικῆς ἀντιπαράθεσης. Τήν στιγμή πού ἡ μικροαστική τάξη ἀποπειρᾶται νά "πάρει τήν ἐξουσία" ποτέ δέν βρισκόταν τόσο κοντά στήν στιγμή τῆς ἔκπτωσής της :

2. Η διεθνης κριση

'Η πόλωση καί ἡ σύγκρουση ἀνάμεσα στά στρατόπεδα ὀξύνεται καί ἀπό τήν παγκόσμια κατάσταση. Βρισκόμαστε μπροστά σέ μιά σχετική ἀναβίωση τοῦ "ψυχροῦ πόλεμου". Μέσα σ'αὐτές τίς συνθῆκες ἡ ἀρχική ἄποψη τοῦ ΠΑΣΟΚ γιά σύνδεση μέ τόν τρίτο κόσμο γίνεται ὅλο καί πιό ἀνεδαφική γιατί ἐκεῖ πιά τά χαρτιά εἶναι ὅλο καί πιό μοιρασμένα ἀνάμεσα σ' Ἀνατολή καί Δύση. Ἄρα ἡ λύση τῶν ἀδέσμευτων δέν μπορεῖ νά ἀποτελεῖ πραγματική διέξοδο. Ἀπ'αὐτή τήν ἄποψη σάν δεύτερη γραμμή ἄμυνας μπορεῖ νά ἐμφανιστεῖ μόνον ἡ Εὐρώπη, πού πράγματι τόν τελευταῖο καιρό ἐμφανίζει τάσεις ἀνεξαρτησίας ἀπέναντι στούς Ἀμερικάνους. Γι'αὐτό ἤδη τό Πασόκ στρέφεται πρός τά ἐκεῖ , τείνοντας νά πλησιάσει σ'αὐτό τό σημεῖο , ἀπό ἄλη κατεύθυνση , τίς Καραμανλικές θέσεις. Αὐτός ὅμως ὁ πιθανός προσανατολισμός καταλαβαίνουμε τί σημα'ίνει: Σέ περίπτωση παγκόσμιας κρίσης διασφαλίζεται ἡ παραμονή στή Δύση, γιατί ἡ Εὐρώπη δέν παύει, σέ τελική ἀνάλυση νά ἀνήκει στή Δύση.

Ετσι ἀναπόφευκτα θά γεννηθεῖ ἀντίθεση καί μέσα στό Πασόκ πού ἔχει ἰσχυρές φιλοσοβιετικές τάσεις καί κύρια μέ τό ΚΚεξ πού τείνει νά ὑπερφαλαγγίσει τό Πασόκ μέσα ἀπό μαζικά κινήματα καί ἔτσι θά τοῦ σπάει ὁποιαδήποτε ἀναγκαία ταξική είρήνη σέ περίπτωση τέτοιου-φιλοδυτικοῦ - προσανατολισμοῦ.

Παράλληλα ἡ διεθνής κρίση ἔχει βαρύτατες συνέπειες στό ἐπίπεδο τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης καί ἄρα τῆς δυνατότητας τῆς Ἑλλάδας νά τά βγάλει πέρα .

3. Η ελλειψη συνοχης των δυναμεων της «αλλαγης»

'Η "ἀλλαγή" γίνεται κάτω ἀπό τήν πίεση τόσο τῶν ταξικῶν δυνάμεων πού ἦταν ἀντίθετες σέ μεγάλο κεφάλαιο καί δεξιά - ἐργατῶν, ἀγροτῶν, μικροαστικῶν στρωμάτων - καί ,ὅπως δείξαμε,μέ τήν ἀνοχή ἤ τήν ἀδράνεια τῶν ἀδύνατο πιά νά ἀντιδράσουν δυνάμεων τῆς δεξιᾶς-δηλαδή κρατικοῦ μηχανισμοῦ, μεσαζόντων, ἐμπόρων, ἐφοπλιστῶν, βιομήχανων , κλπ. , πού σέ μεγάλο βαθμό στηρίζεται στό ὅτι τό πρόγραμα τοῦ ΠΑΣΟΚ μοιάζει νά ἀνταποκρίνεται σέ κάτι πού μπορεῖ νά δώσει , ἐν μέρει, λύση καί σέ δικά τους προβλήματα -ἀνάπυξη, ξεπέρασμα τῆς ἀλλοπρόσαλλης πολιτικῆς τῆς τελευταίας κυβέρνησης τῆς Δεξιᾶς

Ὅμως δέν εἶναι δυνατόν νά διασφαλιστεῖ μιά τόσο πλατειά κοινωνική συνέναιση ἀπέναντι σέ μιά πολιτική , καί ἰδιάιτερα σέ περίοδο παγκόσμιας καί ἐθνικῆς κρίσης. Δέν εἶναι δυνατό, γιά παράδειγμα, νά γίνουν ἐπενδύσεις, νά αὐξηθοῦν οἱ κοινωνικές δαπάνες, νά δοθοῦν αὐξήσεις, χωρίς νά υπάρχει μιά ἀντίστοιχη μεταφορά πόρων ἀπό κάποια ἄλλα στρώματα - στρώματα πού ἀνήκουν σέ μιά τάξη μέ μεγάλη δύναμη στήν Ἑλλάδα- τήν μικρο-αστική καί τήν μέσο-αστική. Ὅπως τονίσαμε πρίν αὐτή ἡ τάξη βρίσκεται στή ραχοκοκκαλιά ἀπό ἄποψη ἀντίληψης, στελέχωσης κλπ. τοῦ κόμματος τῆς "ἀλλαγῆς". Πῶς θά ἀντιδράσουν αὐτοί πχ στήν φορολογία τους ; (γιατί παρ'ὅλα ὅσα λέει ὁ Ἀντρέας γιά τήν φοροδιαφυγή τῶν "μονοπώλιων" αὐτή στήν πραγματικότητα γίνεται σέ μεγάλο βαθμό ἀπ'ἀλλοῦ, ἀπό τά δεκάδες , ἄν ὄχι ἑκατοντάδες χιλιάδες "μικρομεσαῖα" παράσιτα, πού ἀποτελοῦν τήν βάση τοῦ ἐλληνικοῦ παρασιτικοῦ καπιταλισμοῦ. Ἡ ἴδια ἀκριβῶς ἡ μικροαστική τάξη πού μέσα σέ μιά πρωτόφαντη εὐφορία τείνει νά ἀναλάβει τήν διακυβερνηση καί τήν ἀνάπτυξη τοῦ τόπου , θά ἀνακαλύψει στήν πράξη, μέσα ἀπό τήν ἴδια τήν πρακτική της, πώς θά πρέπει νά...φορολογήσει τόν ἴδιο τόν ἑαυτό της, καί οἱ διάφοροι σωτῆρες τῆς οἰκονομίας θά δοῦν τίς δυσκολίες τοῦ καημένου τοῦ Καραμανλῆ, πού ἀνάλάμβανε νά ἐκσυγχρονίσει μιά κοινωνική δομή πού μοιάζει μέ ὕδρα μέ ἑκατοντάδες χιλιάδες κεφάλια πού ἀντιδροῦν στόν....ἐκσυγχρονισμό τους.

'Εδῶ βρίσκεται τό ἐπιστέγασμα τοῦ ἱστορικοῦ παράδοξου , ἀπό ἐκεῖνα πού μᾶς ἔχει συνηθίσει ἡ ἱστορία τῆς χώρας μας. Ἡ μικροαστική τάξη προχωράει στήν προγραμματική ἐξαφάνισή της..ἀναλαμβάνοντας τήν ἐξουσία. Τά παραλέμε μήπως; Ἄς ψάξουμε λίγο περισσότερο:

Τό Πασόκ μιλάει γιά ἀνταγωνιστική ἀγροτική οἰκονομία καί ταυτόχρονα γιά τό σταμάτημα τῆς ἀγροτικῆς ἐξόδου. Καί σάν λύση γι'αὐτά ἐμφανίζει τούς παραγωγικούς συνεταιρισμούς. Ὅμως οἱ συνεταιρισμοί παραγωγῆς συνεπάγονται ...ταχύτερη ἐλάττωση τῶ ἀγροτῶν γιατί ἀπαιτοῦν μεγαλύτερες "οικονομίες" σέ ἐργατικά χέρια -μιά και θά ἑνωθοῦν τά χωράφια, τά μηχανήματα θά χρησιμοποιοῦνται σέ μεγαλύτερη κλίμακα κλπ.

Ἄς πᾶμε σέ ἕναν ἄλλο τομέα . Τό Πασόκ ἀναλαμβάνει νά ἐνισχύσει τίς 130.000 βιοτεχνίες, τά 200.000 ἐμπορικά καταστήματα ξ κλπ. ἀπέναντι σ' αὐτόν πού εἶναι ὁ "ἐχθρός" τους, τό μεγάλο κεφάλαιο. Ὡραῖα,ὅμως πώς θά βρεθοῦν τά χρήματα γιά μεγάλες ἐπενδύσεις, γιά μεταφορά στούς μισθωτούς, γιά τήν παιδεία κλπ. ἄν δέν χτυπηθεῖ ὁ παρασιτισμός ὄχι μόνο στά ψηλά κλιμάκια, ἀλλά καί στά τεράστιας ἔκτασης μεσαῖα καί χαμηλά; Ἄρα ἕνα ἀπό τά δύο θά συμβεῖ: ἤ ἐξ'αἰτίας ἀκριβῶς τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ θά σπάσει ἡ ἴδια ἡ "ραχοκοκκαλιά" τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἤ δέν θά πραγματοποιήσει σπουδαῖα πράγματα ἀπό τόν ἐκσυγχρονισμό.Φυσικά πάντα υπάρχει καί μιά ἀκόμα λύση, νά ἀλλάξει κοινωνική βάση.

Καταλαβαίνουμε τίς συνέπειες αὐτῶν τῶν ἀντιφάσεων. Καί φυσικά ὑπάρχουν ἀμέτρητες ἄλλες: Ἡ ἔλλειψη ενός συνεκτικοῦ πολιτικοῦ μηχανισμοῦ πού εἶναι ἀκριβῶς ἀποτέλεσμα καί ἔκφραση τῆς ταξικῆς φύσης τοῦ κόμματος, ἡ ἔλλειψη σοβαρῆς πρόσβασης στόν κρατικό μηχανισμό, πού θά ἔχει σά συνέπεια συγκρούσεις μέ τόν υπαρκτό μηχανισμό, καί φυσικά τά τεράστια θέματα ΝΑΤΟ,ΕΟΚ κλπ

Δ. ΑΣΤΙΚΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ «ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ» ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Ὅμως ἐκεῖ πού εἶναι βέβαιο πώς τό Πασόκ ἐπιμένει καί θά ἐπιμείνει, ἀκόμα καί σάν στάχτη στά μάτια γιά τήν ἀδυναμία λύσης βαθύτερων ἀντιφάσεων καί προβλημάτων, εἶναι στό θεσμικό ἐπίπεδο. Ἡ ἑλληνική κοινωνία εἶναι ὥριμη νά ὁλοκληρώσει τά "ἀστικοδημοκραττικά " αἰτήματα, ὅλα ἐκεῖνα πού σέρνονται ἄλυτα γιά δεκαετίες. Ἔτσι ἡ Ἑλλάδα θά μπορεῖ νά ἀποκτήσει σύγχρονο συνδικαλιστικό καί ἐκπαιδευτικό πλαίσιο, θά ξεπεραστεῖ ἡ κατάσταση τῆς ΓΣΕΕ-σφραγίδας, καί ἡ ἀναντιστοιχία τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήμqτος, θά χωριστεῖ ἡ ἐκκλησία ἀπό τό κράτος, θά ενοποιηθοῦν οἱ κοινωνικές ἀσφαλίσεις κλπ. Ἀκόμα πάρα πέρα θά προχωρήσει ὁ ἐκσυγχρονισμός τῆς κρατικῆς μηχανῆς κλπ. Καί σέ ὅλα αὐτά θά στηριχτεῖ μιά κυβέρνηση Πασόκ γιά νά δημιουργήσει ένα περιθώριο ἀνοχῆς καί νά καλύψει τή σαθρότητα τῆς κοινωνικῆς της βάσης.

Ὅμως μεσοπρόθεσμα θά ξεπροβάλουν καί πάλι ὀξυμένα τά μεγάλα προβλήματα, ἡ ταξική πάλη θά ένταθεῖ καί θά μποῦμε σέ μιά νέα περίοδο πολιτικῆς ἀναταραχῆς. Γιατί εἶναι φανερό πώς ἀπό ἐκείνη τή στιγμή καί μετά πού θά ἔχουν λυθεῖ μερικά προβλήματα τυπικοῦ ἤ θεσμικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ θά μποῦνε καί πάλι ἀκέραια τά ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ. Καί ἐκεῖ ἐπάνω θά ἀρχίσει νά καταρρέει ἡ πολυταξικότητα, τό ΠΑΣΟΚ θά βρεθεῖ ἀνάμεσα σέ δύο πυρά, ἤ ἀκόμα καί περισσότερα, ἡ βάση τοῦ κόμματος θά ἀνακαλύψει τήν ἴδια της τήν ταξική πραγματικότητα καί συμφέροντα, καί θά ταραχτεῖ ὁ "θόλος τοῦ οὐρανοῦ".

Ἡ μικροαστική παρέκβαση θά ὁδηγήσει τίς βασικές τάξεις τῆς κοινωνίας καί πάλι σέ κίνηση

Καί γιά νά ἀνακεφαλαιώσουμε:

Τό ἀστικό καθεστώς μπρός στήν ἀδυναμία νά λύσει τά προβλήματα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ, σέ συνθῆκες διεθνοῦς κρίσης, προσφεύγει στήν αἰώνια κολυμβήθρα τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων, ἔστω ὑποχρεωτικά, ἔστω κι ἄν αὐτό συνεπάγεται κινδύνους γιά τήν πορεία-ἀλλά δέν ὑπάρχει ἄλλη ἄμεσα δυνατή λύση. Ἡ ἐλπίδα του εἶναι πώς τό ξεκαθάρισμα τῶν ταξικῶν τοποθετήσεων πού θά ἐπιφέρει ἡ "ἄνοδος τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ἐξουσία" θά ἐπιτρέψει νά ξατατοποθετηθοῦν τά πράγματα σέ καλύτερη βάση, εἴτε μέ τό πέταγμα-λιγώτερο ἤ περισσότερο σύντομα-, τοῦ Πασόκ ἀπό τήν κυβέρνηση, εἴτε μέ τό ταξικό του "ξεκαθάρισμα". Ἔτσι πρόκειται γιά ρίσκο, πού ὅμως στήν ἀστική τάξη ἐμφανίζεται προτιμώτερο ἀπό τό ρίσκο μιᾶς δικτατορίας, ἐκεῖ πού εἶναι τά πράγματα σήμερα. Γιά αὔριο "ἔχει ὁ θεός".

Ἔτσι βαδίζουμε πρός τήν ἔνταση, τήν ἀντιπαράθεση, τό ξεκαθάρισμα.

Η ΑΚΡΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΑΙ Η «ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ»

Πρίν προσπαθήσαμε νά δείξουμε πώς ἡ πτώση τῆς Δεξιᾶς εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, τῆς ἀδυναμίας τῆς δεξιᾶς νά παίξει ἕνα τέτοιο ρόλο καί τῆς συνακόλουθης κομματικῆς ριζοσπαστικοποίησης τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων. Δηλαδή τό ἐπίπεδο τῆς ἀνάπτυξης τῆς ταξικῆς πάλης ἦταν τέτοιο πού νά ἀπαιτεῖ ἀλλαγές στόν τρόπο διακυβέρνησης, ἀλλά σέ καμμιά περίπτωση ὁποιαδήποτε ριζική ἀλλαγή ἀπό τήν ἄποψη τῶν θεμελιωδῶν προσανατολισμῶν : Χοντρά δηλαδή τό ἐπίπεδο τῆς ταξικῆς πάλης δέν "βγάζει" σοσιαλισμούς καί ἀλλαγές. Η Ἑλλάδα δέν εἶναι ἡ Χιλή τό 70. Μοιάζει πιό πολύ μέ τήν Γαλλία, ἀπό τήν ἄποψη τοῦ χαρακτήρα τῆς ἀλλαγῆς πού ἔγινε πρόσφατα ἐκεῖ. Πρόκειται περισσότερο γιά ἀναντιστοιχία ἀνάμεσα στούς θεσμούς καί τήν κοινωνική καί οἰκονομική πραγματικότητα. Γιαυτό καί ἔχουμε τό φαινόμενο ἐντελῶς χαρακτηριστικό τά τελευταῖα χρόνια, τό "ἀντιδεξιό ρεῦμα" ν'ἀνεβαίνει ὅσο ἔπεφταν οἱ ἐργατικές κινητοποιήσεις, πού ἀντικαταστάθηκαν στό προσκήνιο ἀπό κινητοποιήσεις μεσαίων στρωμάτων ἤ μισθωτῶν, καί τόν τελευταῖο χρόνο ἀπό ἐξαφάνιση ἀκόμα κιαυτῶν τῶν κινητοποιήσεων. Δηλαδή ὅσο ἔπεφταν οἱ κινητοποιήσεις τόσο ὀγκονόταν τό "ἀντιδεξιό" ρεῦμα. Πρόκειται δηλαδή γιά μιά κλασσική θά λέγαμε περίπτωση ἰσσοροπίας δυνάμεων ἀνάμεσα στήν ἐργατική καί τήν ἀστική τάξη στό ἐπίπεδο τῆς ἄμεσης ἀντιπαράθεσης - καί τήν παρέμβαση στά πλαίσια αὐτῆς τῆς ἰσσοροπίας δυνάμεων τῆς μικροαστικῆς τάξης, πού ἔρχονται νά προσφέρουν μιά κάποια λύση - δίνοντας της τό ἰδιαίτερο - δικό τους χρῶμα - πτώση τῆς "δεξιᾶς" καί "ἀλλαγή".

Α. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Μέτρο αὐτῆς τῆς "ἤρεμης πορείας πρός τήν ἀλλαγή" ἀποτελεῖ ἡ κατάσταση τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, δύναμης πού, τουλάχιστον ἐξ ὁρισμοῦ, εἶναι πιό ἄμεσα δεμένη μέ τήν κατάσταση τῆς ταξικῆς πάλης. Ἔ, λοιπόν ἡ κατάσταση τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς ποτέ δέν ἦταν - τουλάχιστο ἀπό ἄποψη ὀργάνωσης καί κινητοποιήσεων - χειρότερη ἀπό σήμερα, ἀπό ὅλη δηλαδή τήν τελευταῖα χρονιά.

Ἐκεῖνο πού τήν χαρακτηρίζει εἶναι ἀπομάκρυνση ἀπό τούς μαζικούς χώρους, γκεττοποίηση ὀργανωτική ἀποδυνάμωση, ἰδεολογικό γκρέμισμα τῶν ὁραμάτων τῆς ἐπανάστασης καί τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, κατακερμάτισμα τέτοιο πού κοντεύει νἄναι ἀτομικοποίηση. Φυσικά οὐδέν κακόν, ἀμιγές καλοῦ. Τουλάχιστον μπροστά στήν κρίση οἱ διάφορες ὁμάδες, ὅτι ἐπιβίωσε ἀπό τίς πιό σοβαρές ἀπ'αὐτές, τείνουν νά ἐξαφανίσουν ἤ τουλάχιστο νά καταχωνιάσουν στά βάθη τῆς ψυχῆς τους ἤ ἀνάμεσα ἀπό τίς γραμμές τῶν κειμένων τους τά διάφορα ἰδεολογήματα, πούδείχνοντας καί ἀποκαλύπτοντας τήν καταπληκτική τους ἀναντιστοιχία μέ τήν ἑλληνική πραγματικότητα - ὁδήγησαν σ'αὐτή τήν κατάσταση. Ἔτσι οἱ διάφορες μισοφεουδαρχικές Ἑλλάδες, ἡ ἔλλειψη ἐργατικῆς τάξης καί καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης στή χώρα, οἱ θεωρίες γιά ἔλλειψη ἀστικῆς τάξης καί τά ἄλλα διαμάντια πού τήν χαρακτήρισαν ἔχουν πιά καταχωνιαστεῖ, ὅπως καί πολλά ἄλλα - σταμάτησαν π.χ. νά φτιάχνονται καινούργια ἐργατικά κόμματα σέ μεγάλη κλίμακα - πιό σπάνια τώρα.

Ὅμως ἦταν πιά ἀργά. Ὁ κύκλος τῶν ταξικῶν ἀγώνων πού χαρακτήρισε τήν μεταπολίτευση - ξεκινώντας ἀπό τούς ἐργατικούς ἀγῶνες τοῦ 74πιά ἔχει παιχτεῖ σέ βάρος αὐτῆς τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς καί ὑπέρ ἄλλων πολιτικῶν δυνάμεων. Φυσικά αὐτό ἐμπεριεῖχε μέσα του καί κάποιο ἀναπόφευκτο στοιχεῖο τῆς πορείας τῶν ἀντιθέσεων. Ὅμως κάτι τέτοιο θά ἦταν εὔκολο συγχωροχάρτι ἤ δῆθεν αὐτοκριτική : "κάναμε λάθη ἀλλά οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες κλπ.". Καί εἶναι ξεκάθαρο ὅταν δοῦμε ποιά κατάσταση, γιά παράδειγμα, καί ποιές δυνατότητες ὑπῆρχαν στό ἐργατικό κίνημα τό 1974-75-76, πόσο ἰσχυρές ἦταν οἱ διαθέσεις τοῦ κόσμου ἐνάντια στούς ΕΣΑΚιτες π.χ. πού ἔσπαγαν τότε τίς ἀπεργίες, καί ποιά ἦταν ἡ πολιτική τῶν "ἀριστεριστῶν" στά ἐργοστάσια, στή συντριπτική τους πλειοψηφία. Ἐνῶ ἀντίστροφα πόσα πράγματα μπορέσανε νά καταφέρουν στά ἔστω καί λίγα ἐργοστάσια πού δούλεψαν στοιχειώδικα σωστά. Καί ἡ ἀπαρίθμηση μπορεῖ νά εἶναι ἀτελείωτη.

Ἑπομένως εἶναι ἀπόλυτα φυσικό, ἡ πορεία τοῦ μαζικοῦ κινήματος πρός ὅλο καί πιό θεσμοποιημένες μορφές καί ἐλεγχόμενες ἀπό τά κόμματα - ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕξ - νά συνοδεύεται μέ τήν αὐξανόμενη γκεττοποίηση τοῦ χώρου τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Εἶναι χαρακτηριστικό πώς οἱ δύο μεγάλες ἐργατικές συγκρούσεις δόθηκαν στίς 23 Ἰούλη τοῦ '75 καί στίς 25 Μάη τοῦ '76, καί πώς ἀκόμα καί τότε ὑπῆρχαν "ἀριστεριστές" πού μαζί μέ τούς Κνίτες ἐρχόντουσαν νά βγάλουν τά ὁδοφράγματα ἀπό τούς δρόμους (τό ενιαῖο ΕΚΚΕ, τότε). Δέν εἶναι τυχαῖο λοιπόν πώς αὐτές οἱ συγκρούσεις μπόρεσαν νά γίνουν τότε πού ὁ ἔλεγχος τῶν κομμάτων στό ἐργατικό κίνημα ἦταν χαμηλός καί τό κίνημα σέ ἀνάπτυξη. Μετά τά πράγματα ἄρχισαν νά ἀλλάζουν.

Καί ἡ γκεττοποίηση καί ἡ ἀποκάλυψη τοῦ χαρακτήρα τους - ἀναντίστοιχου μέ τίς ταξικές πραγματικότητες γεννοῦσε ἕνα καινούργιο ἀντίρροπο ρεῦμα. Ἕνα ρεῦμα πού ἀπό τόν συντηρητισμό καί τόν νοικοκυρίστικο χαρακτήρα τῶν ὀργανώσεων τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς πέρασε στό ἄλλο ἄκρο, τῆς "ἐπανάστασης ἐδῶ καί τώρα", τῆς ἄρνησης τῆς ταξικῆς πραγματικότητας τῆς Ἑλλάδας, καί τῆς μεταφορᾶς ξένων προτύπων (οἱ κράκερς τῶν ἐξάρχειων καί οἱ μουτζαχεντίν τοῦ Κατράντζου). Πάρα πέρα ξαπλώθηκαν οἱ ἀπόψεις τῆς ἄρνησης τῆς πολιτικῆς - μιά καί τό πρότυπο τοῦ κόσμου γιά πολιτική ἦταν ὁ πολιτικαντισμόςτῶν ὀργανώσεων καί τό καμάκι πού τό εἶχαν ἀναγάγει σέ τέχνη τῆς πολιτικῆς. Τό ἀποτέλεσμα γιά νά μήν μακρυγοροῦμε ἦταν, τόσο ἀπό τή μιά ὅσο καί ἀπό τήν ἄλλη ἄποψη, ἡ διάλυση μιᾶς πραγματικῆς δυνατότητας γιά παρέμβαση, ἡ διάλυση μιᾶς πραγματικῆς δυνατότητας γιά νά βγοῦμε ἀπό τό γκέττο. Ἀντίθετα ἡ τάση τοῦ χώρου ἦτανπιά νά κλείνεται σχεδόν ἀποκλειστικά ἐκεῖ - μέσα- καί χαρακτηριστική ἦταν ἡ φετεινή χρονιά, ὅπου

οἱ μόνες κινητοποιήσεις ἦταν γιά κρατούμενους ἤ τό πολύ κανά δυό "διεθνιστικές".

Β. Η ΤΟΜΗ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ '80

Ὅμως ἐκεῖνο πού σφράγισε θά λέγαμε τή "μοίρα" αὐτῆς τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς ἦταν ἡ τομή τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ 80. Ἦταν ἡ τομή πού απο κάλυψε στόν ἔσχατο βαθμό τήν ἀνικανότητά της καί πού ἔβαλε πιά μπροστά στήν ἴδια τήν ἀνάγκη νά ἀλλάξει. Ἄς ἐπιμείνουμε γιά ἄλλη μιά φορά. Στό Πολυτεχνεῖο τοῦ '80 ἀπό τήν ὀργανωμένη "ἄκρα ἀριστερά" καί τό φοιτητικό κίνημα τῶν"καταλήψεων" ἔγινε μιά προσπάθεια πλειοδοσίας ἀπέναντι στήν ἀπαγόρευση τῆς πορείαςστήν Ἀμερικάνικη πρεσβεία. Ἀπό τήν ἄλλη γιά πρώτη φορά παρέμβηκε καί τό κίνημα τῆς λεγόμενης"αὐτονομίας". Ποιό ἦταν τό ἀποτέλεσμα ; Ὅτι μέ τήν σφαγή τῶν δύο συντρόφων μας συντρίφτηκε καί γιά μᾶς ὁριστικά κάτω ἀπό τήν μορφή πού εἶχε ἡ δυνατότητα τῆς "ἄκρας ἀριστερᾶς"νά παίζει κάποιο κεντρικό πολιτικό ρόλο.

Τήν στιγμή πού ὁ Ράλλης ἦταν ὁ ἴδιος τρομοκρατημένος καί φοβόταν τήν ἀντίδρασή μας ἀπέναντι στίς δολοφονίες τῶν ΜΑΤ, σχεδόν ὅλη ἡ ἄκρα ἀριστερά ΦΥΓΟΜΑΧΗΣΕ τόσο οἱ ὀργανώσεις καί τά "κόμματα" πού παρατήσανε γραφεῖα, συγκεντρώσεις καί ὅτι ἄλλο μπορεῖ κανείς νά φανταστεῖ, ὅσο καί οἱ "αὐτόνομοι" πού ἔκαναν κι αὐτοί ἀρκετό καιρό νά ξαναφανοῦνε, ὅσο, γιάνά λέμε τήν ἀλήθεια καί πολλοί "ἀνένταχτοι" πού ὅμως ἔχουν μικρότερες εὐθύνες. Καί ἡ συνέχεια ἦταν ξεκάθαρη. Τό φοιτητικό κομμάτι τοῦ κινήματος ἐξαφανίστηκε κυριολεκτικά, καί μαζί του καί τά σχήματα τά ταυτισμένα μέ τό φοιτητικό χῶρο. Ὅσο γιά τήν "ἄνεργη" νεολαία τοῦ "κινήματος ζωῆς" τῶν Ἐξαρχείων ἔκανε κιαυτή τόν ἐλπιδοφόρο κύκλο της, γιά νά καταλήξει στά Αἰγαιοπελαγίτικα νησιά ἀπό τά ὁποῖα τήν περιμένουμε νά ἐπιστρέφει.

Γ. Η ΚΑΘΟΔΟΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Καί μέσα σαυτές τίς συνθῆκες,συνθῆκες πού θά ἀπαιτούσαν σοβαρό προβληματισμό γιά τό τί θά πρέπει νά γίνει βρισκόμαστε μπρός σέ μιά προσπάθεια ἐπανάληψης καί διαιώνισης τῶν παλιῶν ἁμαρτιῶν, μόνο καί μόνο ἀπό ὀργανωτικό πατριωτισμό. Μπαίνει μπρός μιά διαδικασία νά κατέβουν οἱ "ὀργανώσεις τοῦ χώρου" μαζί μέ"ἀνένταχτους" ἀγωνιστές στίς ἐκλογές, γιά νά φύγει "πραγματικά" ἡ δεξιά. Κατ'ἀρχήν προτοῦ περάσουμε στή συζήτηση οὐσίας θά πρέπει νά δοῦμε πώς χαρακτηριστική εἶναι ἡ ὅλη διαδικασία τοῦ ἐκλογικοῦ κατεβάσματος. Ξεκίνησε ἀπό μιά πλατειά διαδικασία συζήτησης ἀνάμεσα σέ πολλές ὀργανώσεις καί ἀνένταχτους, ΚΚΕμ-λ, ΕΚΚΕ, ΕΚΚΕ (συνδιάσκεψη),Β'Πανελλαδική, ΟΣΕ, Μαχητής καί ἄλλους ἴσως, μαζί μέ πολλούς ἀνένταχτους καί γινόταν συζητήσεις μέ τό Γλέζο,τή"Σοσιαλιστική Πορεία" γιά κοινή κάθοδο. Θά νόμιζε κανείς πώς ὀνειρεύεται, πώς πρόκειται γιά τούς ἐναλλακτικούς στό Βερολίνο, τούς Ριζοσπάστες στήν Ἰταλία ἤ δέν ξέρουμε τί ἄλλο.Καί ὅμως ἐπρόκειτο γιά συζητήσεις τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς τῆς χώρας μας στήν πιό διαλυμένη της φάση πού τελικά κατέληξε νά ἀπομείνουν μόνο δύο ὀργανώσεις καί "ἀνένταχτο ἄτομο" γιά τό ὁποῖο καλύτερα ἄς μή μιλᾶμε. Στό μεταξύ ὁ Γλέζοςβρέθηκε στό ΠΑΣΟΚ, ἄλλοι στηρίζουν κριτικά τό ΚΚεσ, ἄλλοι κρύβουν τό κεφάλι τους στήν ἄμμο ἔχοντας μεγάλη ντροπή πού δέν συμμετέχουν στή "μεγάλη μάχη", κ.ο.κ.

Μ'αὐτό τόν τρόπο, τήν προοδευτική ἀποψίλωση τῶν ἀνθρώπων πού ἀποφάσισαν νά κατέβουνστίς ἐκλογές, τί μένει τελικά, πέρα ἀπό τήν προσπάθεια διάσωσης κάποιων σχημάτων, πού σέ ἀδιέξοδο ὄντας ξαναγυρνᾶνε στίς αἰώνιες ἀσθένειες τοῦ χώρου, μικρομεγαλισμό, θεσμική ἀντίληψη, (παρέμβαση στό "κεντρικό"), δεξιά χαρακτηριστικά (συσπείρωση τοῦ χώρου μέσα ἀπό τίς ἐκλογές καί μέ ἀφετηρία αὐτές, δηλαδή ἐπιμονή στό παλιό δεξιόστροφο προσανατολισμό). Ἄς τά δοῦμε πιό συγκεκριμμένα.

Ἐδῶ εἶναι ἀνάγκη νά κάνουμε μιά μικρή σημείωση. Στό φύλλο τῆς ΙΙ Σεπτέμβρη τῆς ἐφημερίδας "γιά μιά ἀριστερή πολιτική" τοῦ ΚΚΕ(μ-λ) ὑπάρχει μιά κριτική πάνω στήν ἄποψή μας γιά τίς ἐκλογές. Χοντρά μποροῦμε νά ποῦμε πώς αὐτή ἡ κριτική κινεῖται σέ κάποια ὅρια εὐπρέπειας καί ἰδεολογικῆς ἀντιπαράθεσης,ἄσχετα μέ τίς ἀπόψεις πού προβάλει. Ἐκτός ἀπό ἕνα "μικρό" ὀλίσθημα, πού παίζει τελικά μεγάλο ρόλο στό νά προδιαθέτει τόν ἀναγνώστη μέ πράγματα ἄσχετα ἀπό τίς ἴδιες τίς ἀπόψεις. Πρόκειται γιά τήν ἀναφορά στή ΡΗΞΗ σάν "ἰδεολογικό ὅμιλο", μέ τό ἔμμεσο ἐπιχείρημα : "τώρα τί νά πεῖ ἕνας "ἰδεολογικός ὅμιλος",ἄλλο λόγια καί ἄλλο ἔργα ;" Καί τό "ἐπιχείρημα" αὐτό ἐπαναλαμβάνεται ἀρκετές φορές. Ἐδῶ λοιπόν ξεπερνιοῦνται τά ὅρια τῆς εὐπρέπειας καί τῆς ἀντιπαράθεσης.Θά προτιμούσαμε νά λέγατε αὐτά πού λέγατε ἄλλοτε, ὅτι ἀπό τό πολύ τρέξιμο μένουμε ὅλο οἱ ἴδιοι καί οἱ ἴδιοι. Αὐτό τέλος πάντων θἆταν μιά ἄποψη, ἀλλά τό ἰδεολογικός ὅμιλος εἶναι πολύ "κακό", καί μᾶς κάνει νά τό δεχτοῦμε μέ τήν ἴδια "κακία" καί μεῖς. Ὅταν λοιπόν εἶναι γνωστό σέ ὅλους πώς ἄν ὄχι τίποτε ἄλλο, τουλάχιστο σ'ὅτι ἀφορᾶ μιά πραχτική - πού ἔχει πάντα καί διάφορες συνέπειες (δίκες , συλλήψεις, φυλακίσεις) - μᾶλλον ἄλλοι μοιάζουν μέ ἰδεολογικό ὅμιλο καί ὄχι ἐμεῖς. Ὅταν ἐσεῖς, οἱ μαζικοί, εἴχατε ἐξαφανιστεῖ μετά τίς Ι6 Νοέμβρη καί εἴχαμε ἀναλάβει ἐμεῖς, ὁ "ὅμιλος", νά βγάλουμε τό φίδι ἀπό τήν τρύπα,(πράγμα πού ἐξ ἄλλου, ὅπως γνωρίζετε ἔχει συμβεῖ καί ἄλλες φορές στό παρελθόν), καλά θά εἶναι νά ἀφήνουμε στήν πάντα τά περί ὁμίλων. Ἄν φυσικά στήν ἀντίληψή σας εἶναι πώς μέχρι σήμερα δροῦσαμε μέ κύριο στόχο ἰδεολογικούς μετασχηματισμούς στά μυαλά τῶν ἀνθρώπων καί θεωροῦσαμε πώς ἀκόμα τό κέντρο βάρους δέν ἔμπαινε στήν ὀργάνωση, γιατί αὐτή θά ἦταν ἀποτυχία, τότε ἴσως θά εἴχατε δίκιο νά πεῖτε "ἰδεολογική ὁμάδα", καί τό ὅμιλος νά ἦταν παραδρομή (;;). Ἀλλά, σύντροφοι, ..α μᾶς τό λέτε ; τώρα πού γιά πρώτη φορά πιστεύουμε πώς θά πρέπει νά οἰκοδομεῖ κάτι τό πλατύτερο ἀπό ὁμάδα ;

Δ. Η ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΔΕΞΙΑ

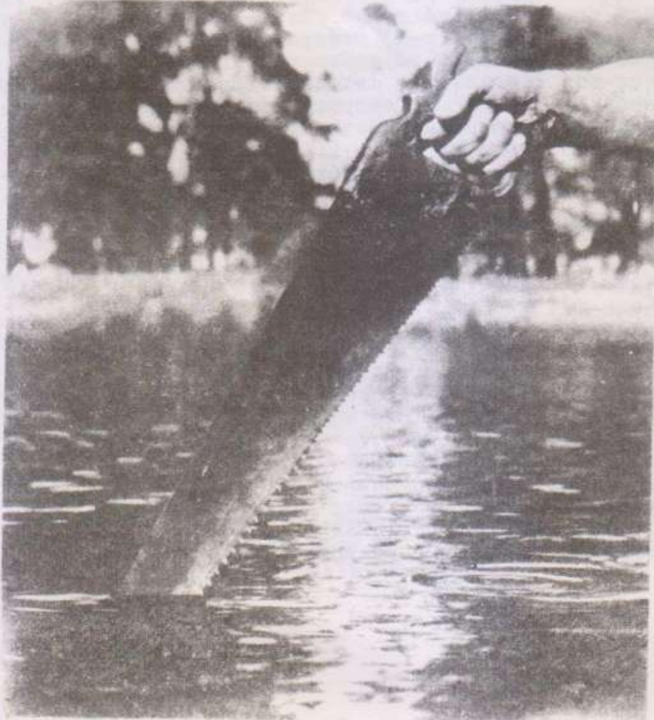
Ι. Ἡ ἰδεολογική – ὑποτίθεται – ἀφετηρία τοῦ κατεβάσματος στίς ἐκλογές εἶναι "ἡ πάλη ἐνάντια στή δεξιά – σάν ἐξουσία – καί ὄχι σάν κυβέρνηση". Κιαυτό γιατί ὅπως λένε οἱ διακηρύξεις τῆς "γιά μιά Ἐπαναστατική Ἀριστερά" ἐκεῖνο πού χαρακτηρίζει τήν πολιτική κατάσταση στή γώρα μας εἶναι τό ρίζωμα τῆς ἐξουσίας τῆς "δεξιᾶς". Καί ἐπειδή ἡ δεξιά εἶναι τόσο ριζωμένη στόν κρατικό μηχανισμό, στούς θεσμούςκλπ. δέν ξεριζώνεται μέ μιά ἁπλῆ ἀλλαγή τῆς κυβέρνησης ἀλλά μέ βαθειά τομή στήν ἐξουσία. Φυσικά, νομίζουμε ὅτι τά ἴδια λέει καί τό ΠΑΣΟΚ καί τό ΚΚεξ καί τό ΚΚεσ., γιαυτό μάλιστα καλοῦν σέ "σκληρούς ἀγῶνες" μετά τίς ἐκλογές , γιά νά διασφαλιστεῖ ἡ νίκη. Ἔτσι λοιπόν λένε ὅλοι. Αὐτό εἶναι δεδομένο. Ὅλοι ξέρουμε γράμματα, ἤ ἔχουμε ἀφτιά καί μποροῦμε νά διαβάσουμε ἤ νά ἀκούσουμε τί λένε τά ἄλλα κόμματα. Κι αὐτά μιλᾶνε γιά ἐξουσία τῆς Δεξιᾶς. Ἄρα τόπρῶτο ἐπιχείρημα, περί "συνεποῦς πάλης" καταπέφτει. Ὅλοι γιά συνεπῆ πάλη μιλᾶνε !

ΙΙ. Ἄς πᾶμε πάραπέρα στήν οὐσία τῆς ἰδεολογικῆς ἀντίληψης. Αὐτές οἱ ἐκλογές λένε ὅλοι οἱ ἄλλοι μποροῦν "νά ἀνοίξουν τό δρόμο γιά νά πέσει ἡ δεξιά". Πάει νά πεῖ πώς στήν στρατηγική ἀντίληψη ὑπάρχει ἡ ἔννοια κάποιου στάδιου τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος πού λέγεται "πάλη ἐνάντια στή δεξιά". Ἔτσι ὅταν ἐμεῖς μιλήσαμε σέ συζήτηση στό Ἀκροπόλ λέγοντας πώς στήν σημερινή Ἑλλάδα στόχος μας πρέπει νά εἶναι τό ἀστικό κράτος, ἡ ἀπάντηση ἦταν "ἡ συγκεκριμμένη μορφή τοῦ κράτους εἶναι ἡ δεξιά", πρόκειται γιά σόφισμα. Κι ἄς δοῦμε γιατί. Ἕνα ἀπό τά δύο συμβαίνει : Ἤ ἡ δεξιά ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη μορφή τοῦ κράτους, (κάτι σάν τό φασισμό νά ποῦμε), ὁπότε θεμελιώνετε τή λογική τῶν σταδίων σας, ἤ εἶναι μιά "κανονική μορφή" ἤ φυσική, θά λέγαμε μάλιστα, μορφή ὕπαρξης τοῦ ἀστικοῦ κράτους. Σ'αὐτή τήν περίπτωση "ἡ πάλη ἐνάντια στή δεξιά" δέν εἶναι παρά μιά ἔκδοση ρεφορμιστικῆς ἀντίληψης, τοῦ τύπου : νά ρίξουμε τήν τάδε κυβέρνηση (χωρίς φυσικά νά σημαίνει ὅτι αὐτό δέν θἆναι σκόπιμο, ἀλλά δέν ἐμφανίζεται σά στάδιο μ'αὐτή τήν ἔννοια).

Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι ἡ δεξιά σήμερα, μ'ὅλες τίς ἰδιομορφίες της ἀποτελεῖ μιά κανονική μορφή – στίς συνθῆκες τῆς Ἑλλάδας – τοῦ ἀστικοῦ κράτους, πού σέ πολλά σημεῖα – πολιτικῶν ἐλευθεριῶν π.χ. βρίσκεται σέ καλύτερη θέση κι ἀπό πολλές εὐρωπαϊκές χῶρες. Τό νά λέει λοιπόν μιά ἀντιρεφορμιστική δύναμη, "κάτω ἡ δεξιά" ἀποτελεῖ ἀντίφαση, γιατί τό ρίξιμο τῆς δεξιᾶς εἶναι κατ'ἐξοχήν ρεφορμιστική ὑπόθεση. Καί μήν κοροϊδεύουμε λέγοντας νά καταργηθεῖ ἡ "ἐξουσία" τῆς δεξιᾶς, οἱ δομές τῆς ἐξουσίας , καί μιλᾶνε γιά τόν 330 ἤ γιά τόν τάδε νόμοπού εἶναι γνωστό πώς καί τό ΠΑΣΟΚ θά καταργήσει . Καί τό ἐπιχείρημα παραμένει : "ὄχι μόνο ἀλλαγή στήν κυβέρνηση", λές καί οἱ ἀλλαγές στίςκυβερνήσεις, καί ἰδιαίτερα τοῦ ΠΑΣΟΚ, δέν σημαίνουν καί ἀλλαγές σέ δομές. Καί βέβαια θά ὑπάρξουν ἀλλαγές στίς δομές. Ἐδῶ ὁ ἀτλαντιστής Μιττεράν καί ὑπερασπιστής τοῦ γαλλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ἐθνικοποιεῖ ὅλη τήν ραχοκοκαλιά τῶν γαλλικῶν μονοπώλιων. Τό νά μιλάει λοιπόν κάποιος γιά πτώση τῆς δεξιᾶς "πραγματική", "στίςδομές", ὅπως τό ΚΚεξ λέει "πραγματική ἀλλαγή" , εἶναι σάν νά βαράει στόν ταμπουρά τῶν κομμάτων τῆς ἀλλαγῆς (μέ τή μόνη διαφορά πώς ἐσεῖς δέν ἀντιπροσωπεύεται τή δύναμη πού θάρίξει τή δεξιά, τήν δεξιά θά τή ρίξει τό ΠΑΣΟΚ!).

Ὅμως ἀντιπαραθέτετε : πῶς θά βαρέσουμετό κράτος ἄν δέν ἀναφερθοῦμε στή Δεξιά ;Μήπως μέ τό νά λέμε τό γενικόλογο "κάτω τό ἀστικό κράτος"; Ἔ λοιπόν ὄχι, ἀλλά μέ τό νά χτυπᾶμε σέ ἐκεῖνα τά σημεῖα πού ἀποτελοῦν δομικά χαρακτηριστικά τοῦ ἀστικοῦ κράτους καί καθεστῶτος – κοινωνική ἱεραρχία, κρατικός μηχανισμός, δυνάμεις καταστολῆς, ἐκεῖνα πού ἀποτελοῦν τό πραγματικό ἐμπόδιο γιά τό προχώρημα καί τή χειραφέτηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν, μέ τό νά χτυπᾶμε τόν πιθανό ἐνσωματικό ρόλο τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἤ π.χ. τό σύνθημά του, "τιμαριθμική αὔξηση στούς μισθούς" καί νά δείχνουμε πώς αὐτό σημαίνει οἱ ἐργάτες νά συνεχίσουν νά πεινᾶνε τό ἴδιο μέ σήμερα.

Μόνο ἔτσι θά χτυπάει κανείς πραγματικάτίς δομές τοῦ ἀστικοῦ κράτους καί δέν θά παίζει στόν ταμπουρά τοῦ ἀστικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ –πράγμα πού σημαίνει τό σύνθημα "κάτω ἡ δεξιά" – τή στιγμή πού ἡ ἴδια ἡ ἀστική τάξη δοκιμάζει τήν ἐναλλαγή.

Ε. ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

'Αλλά φυσικά δέν ἦταν δυνατό πάνω σέ ἕνα τέτοιο ζήτημα, σάν τίς ἐκλογές, νά μή βγεῖ ἡ συνολική ΡΕΦΟΡΜΙΣΤΙΚΗ ἀντίληψη αὐτῶν τῶν δυνάμεων, ρεφορμιστική ἀντίληψη πού ἐπιμένει στά στάδια γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐπανάστασης. Όταν θεωρεῖς πώς η ἐπανάσταση στή χώρα μας θά ἔχει τουλάχιστο δύο στάδια, τή στιγμή πού μόνο τό αἴτημα τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ μπαίνει στήν κοινωνία μας, εἶναι φυσικό νά πολλαπλασιάζεις τά στάδια ἐπ'ἀόριστο,σήμερα ἡ δεξιά, αὔριο κάτι ἄλλο καί πάει λέγοντας. Καί ἐδῶ βρίσκεται ὁ δομικός ρεφορμισμός τῆς ὀργανωμένης ἄκρας ἀριστερᾶς στή χώρα μας. Η ἀνάλυσή της, οἱ στόχοι της δέν διαφέρουν ἀπό ἐκείνους τῶν ὑπολοίπων κομμάτων τῆς "ἀριστερᾶς", διαφέρουν ὑποτίθεται μόνο τά μέσα.Αλλά εἶναι προφανές πώς οἱ στόχοι καί ἡ ἀνάλυση καθορίζουν τά μέσα. Ἔτσι μ'αὐτούς τούς στόχους καί ἀνάλυση εἶναι σίγουρο πώς πάντα θά κυριαρχοῦν τά διάφορα ΠΑΣΟΚ καί ΚΚεξ καί ἡ ἄκρα ἀριστερά θά μένει ἀπόκομμα. Μόνο διαφορετική ἀνάλυση καί στόχοι μποροῦν νά συνδεθοῦνκαί με αλλα μεσα. Εἶναι καιρός δηλαδή ἡ ἄκρα ἀριστερά νά κοπεῖ ἀπό τόν ὀμφάλιο λῶρο πού τή δένει μέ τά "μητρικά" της κόμματα. Πρέπει ν'ἀλλάξει ἀνάλυση, καί ὄχι διαρκῶς νά κάνει μακιγιάζ στήν ἴδια παλιά καί ἀναλλοίωτη - ὅπως ἔκανε τό ΚΚΕ(μ-λ) στό τελευταῖο του συνέδριο.

Τώρα ἄν κανείς βαφτίσει "δεξιά" τήν ΕΟΚ , "δεξιά" τό ΝΑΤΟ, "δεξιά" τήν ὕπαρξη τῶν ἀφεντικῶν. μπορεῖ νά κάνει πολλούς συνδυασμούς,ὅμως ὅλα αὐτά εἶναι στοιχεῖα τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, μερικά μποροῦν νά ἀλλάξουν μέ ἄλλες κυβερνήσεις καί ἄλλα ὄχι.

Ἔτσι λοιπόν μέ ἰδεολογικό ὁπλοστάσιο τήν ἀνάλυση τοῦ ...1963 - καί πάλι - ἡ ἄκρα ἀριστερά μοιάζει νά γυρίζει στήν στιγμή τῆς γέννησής της - δέκαοκτώ χρόνια πρίν ! (Μήπως ἄραγε θἄταν καλό, μαυτή τήν καταπληκτική ἀνακύκλωση νά θάψει ὅλες τίς παλιές της ἀποσκευές, γιά νά πάει πιό πέρα ; Ἀλλά αὐτά θά τά δοῦμε μετά τίς ἐκλογές).Παίρνει τήν τότε δεξιά , τήν τότε ἑλληνική κοινωνία καί ἐκστρατεύει !

ΣΤ. «ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ»

Καί ἄς περάσουμε στά ἄλλα, τά "οὐσιαστικά" γιά μᾶς ἐπιχειρήματα. Τό ἐπιχείρημα καταρχήν τῆς ἐκλογικῆς καθόδου γιά νά διαμορφωθεῖ μιά πορεία γιά τήν ἄκρα ἀριστερά. Καλά, εἶναι καταρχήν φανερό πώς μέ τέτοια ἀνάλυση δέν μπορεῖ νά χαρακτεῖ ἄλλη πορεία, ἐκτός ἀπό κατά κρημνῶν.

'Αλλά ἄς ὑποθέσουμε πώς ἡ ἀνάλυση εἶναισωστή. Καί πώς μέ μιά σωστή ἀνάλυση ἀποφάσιζες νά κατέβεις στίς ἐκλογές - μέ σωστά συνθήματα κλπ. (φυσικά ἄτοπο, ἀλλά ἄς τό δεχτοῦμε).

Καί τότε θά ἦταν λαθεμένο γιατί δέν εἶναι δυνατό μιά πολιτική δύναμη - ἡ ἄκρα ἀριστεράσέ βαθύτατη κρίση καί διάλυση, ἰδιαίτερα ἀπό τό περισυνό Πολυτεχνεῖο καί μετά, νά ἀποπειρᾶται κάθοδο στίς ἐκλογές, γιά νά "ἀρχίσει νά συγκροτεῖται". Δηλαδή ἕνας ἄρρωστος πού πάσχει ἀπό δεξιό στραβισμό, πού κουτσαίνει ἀπόδεξιά, καί ὅτι ἄλλο δεξιό θέλουμε, προσπαθεῖ νά κάνει ἕναν ἀγώνα δρόμου, τρέχοντας στό δεξί πόδι μόνο καί κοιτάζοντας μόνο μέ τό δεξί του μάτι. Ἀναπόφευκτα θά ἀναπτυχθοῦν οἱ δεξιέςτάσεις σ'αὐτό τό κίνημα. Γιατί ἡ καμπάνια στίς ἐκλογές, ὅταν τά διάφορα ἐθνο-ενωτικά κυριαρχοῦνε, ὅταν κυριαρχεῖ τό καμάκι, ὅταν κυριαρχεῖ ὁ κομματικός πατριωτισμός, σέ ὑποχρεώνει, ἄν δέν ἔχεις ἰσχυρά "ἀριστερά" ἀντίδοτα, δηλαδή πρόσβαση σέ μαζικά κινήματα νά στρέφεσαι καί ἐσύ πρός τά ἐκεῖ.

Καί ἀπό τί ἔπασχε αὐτή ἡ ἄκρα ἀριστερά ; Μά ἀκριβῶς ἀπό τά "ἐθνο-ενωτικά", ἀπό τήν ἀντίληψη τῆς πολιτικῆς - καμάκι, ἀπό κομματικό πατριωτισμό. Αὐτά θά ἐνισχυθοῦν μέσα ἀπό τήν ἐκλογική διαδικασία, μιά παραδοσιακή - ἴδιαμέ τῶν κομμάτων - ἀντίληψη τῆς πολιτικῆς. Κυνήγι τῆς ψήφου κλπ.

Καί ἄς ἔρθουμε σέ ἕνα ἐπιχείρημα πού σέ μεγάλο βαθμό παίζει στήν σκέψη πολλῶν ἀπό ἐκείνους πού ἀποφάσισαν νά πᾶνε γιά ἐκλογές σοβαρότερο ρόλο ἀπ'τἄλλα ἰδεολογικά καί πολιτικά ἐπιχειρήματα : "Καί τί θά γίνει μέ τίς χιλιάδες ἀνθρώπους τοῦ "χώρου" πού παραπαίουν στίς ἐκλογές καί δέν ἔχουν τί νά ψηφίσουν. Θά τούς παραδώσουμε στά διάφορα κόμματα ; Ἡ ἀντίθετα θά τούς δώσουμε τήν δυνατότητα μιᾶς ἐκλογικῆς στέγασης στό χῶρο ;"

Αὐτό τό ἐρώτημα πράγματι μοιάζει εὔλογο ἀπό πρώτη ἄποψη. Καί ἄν ἐγκλωβιστεῖς στά πλαίσια τοῦ διλήματος δέν ὑπάρχει πράγματι ἄλλη ἀπάντηση ἀπό τήν ἐκλογική κάθοδο. Τότε ὅμως τί σημαίνει αὐτό τό "Ναί" στίς ἐκλογές ἄν ὄχι ἀποδοχή τῆς προγραμματικῆς μας ἐξαθλίωσης, ἐξαθλίωσης πού ἐκφράζεται σέ δύο σκέλη : Ἕνα,τό ὅτι ἕνα μεγάλο μέρος τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς ἔχει μεταβληθεῖ σέ ἰδιῶτες, πού ἀναζητοῦν "κόμμα γιά νά ψηφίσουν", καί δύο ἀπό τήν ἄλλη τό κομμάτι τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς πού δέν ἔχει πέσει στήν ἰδιώτευση δέν ἔχει πιά νά προσφέρει τίποτε ἄλλο σαυτό τόν κόσμο, παρά νά τόν καλέσει νά γίνει ψηφοφόρος της. Ἀφαιροῦμε πώς ὄντας ἔτσι τά πράγματα οἱ περισσότεροι ἀπ'αὐτούςτούς ψηφοφόρους, θά ψηφίσουν μᾶλλον κάποιο ἀπό τά κόμματα. Τό ζήτημα λοιπόν εἶναι νά βγοῦμε ἔξω ἀπ'αὐτό τό δίλημμα, νά ἀπορίψουμε τήν ἴδια τή λογική του γιατί ἀκριβῶς ἐκεῖ εἶναι σαθρό,στή συνολική λογική του. Ο "κόσμος τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς" θά ξαναϋπάρξει σάν τέτοιος μόνο ἄν χαράξουμε μιά νέα προοπτική μιά νέα γραμμή, μιά κατεύθυνση πού νά ἀνοίγει καινούργιους δρόμους.

Χρειάζονται ἄραγε κι ἄλλα ἐπιχειρήματα ; Ὅτι δηλαδή τό κίνημά μας σήμερα ἄν ταυτιστεῖ μέ μιά ἀποδυναμωμένη ἐκλογική ἔκφραση ὑποβιβάζει τά ἴδια τά αἰτήματα καί τήν δυναμικότητά του, μεταφράζοντάς τα σέ ἕνα ἐλάχιστο συμμάζεμα ψήφων. Νομίζουμε πώς δέν εἶναι ἀνάγκη νά συνεχίσουμε.

Ζ. ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

'Επειδή ἀπό παλιότερα εἴχαμε δεῖ τήν ἀνάγκη νά μή πέσουμε σέ μιά τέτοια "λούμπα" προσπαθήσαμε, στό μέτρο τῶν δυνάμεών μας νά ὑπάρξει μιά διαφορετική ἀπάντηση τοῦ κινήματος ,

πού νά συγκεντρώνεται γύρω άπό τήν έξής, συνοπτικά. λογική : Δεδομένου ότι αύτές οι έκλο - γές - σημαντικές έξ άλλου - λειτουργοΰν μέσα σέ ένα κλΐμα σχετικής κοινωνικής ειρήνης σέ άλλα μέτωπα - καί έτσι καταδικαζόμαστε σέ άπραξία - είναι άνάγκη νά ύπάρχει μιά παρέμβαση άπό τό χώρο τής άκρας άριστεράς, πού θάτεί νει νά προβάλλει μέσα σαυτή τήν περίοδο έκεΐνα τά αίτήματα καί τούς άγώνες τών κινημάτων, αίτήματα πού θά άποτελέσουν τή βάση γιά μιά άνάπτυξη τών άγώνων καί πέρα καί μετά τίς έκλογές. Έτσι βλέπαμε αύτήν τήν περίοδο σάν μιά εύκαιρία άνακαθορισμοΰ καί διαμόρφωσης τοΰ προγράμματός μας, όχι τόσο γιά πρίν άλλά γιά μετά τίς έκλογές. Όμως άποδείχτηκε, σέ μεγάλο βαθμό, (παρόλο πού γίνεται κάποια παρέμβαση, σαυτό τό έπίπεδο γίνεται καί έτσι βλέπουμε κι αύτή τήν έκδοση), πώς δέν μπόρεσε νά ύπάρξει μιά άξιόλογη έπιτυχία. Κιαυτό γιατί έκτός άπό τήν άποψη όλων τών ύπόλοιπων όργανωμένων σχημάτων, πού ήταν νά κατέβουν στίς έκλογές, ύπήρχαν καί οί έξής άκόμα άπόψεις πού ύπονόμευαν τήν έπιτυχία αύτής τής προσπάθειας : α. Η άποψη διαφόρων "πολύ" έπαναστατών πού τίς προσπάθειες γιά μιά συζήτηση τίς βάφτιζαν "συζήτηση στή Βουλή", ένώ φυσικά τώρα κάθονται καί περιμένουν τί θά τούς πέσει στό κεφάλι άπό τό ούρανό. Άπό τήν άλλη πλευρά ένας κόσμος πού έβλεπε μέ σχετική συμπάθεια αύτή τήν κίνηση δέν μποροΰσε νά ξεφύγει άπό τήν λογική "καί στίς έκλογές τί θά ψηφίσουμε ;", παραβλέποντας πώς τό κεντρικό ζήτημα δέν είναι νά συσπειρωθοΰμε γιά τίς έκλογές άλλά γύρω άπό κάποια αίτήματα, γύρω άπό κάποιο πρόγραμμα πού ίσχύει καί γιά μετά τίς έκλογές.

Αύτή ή θέση άπόδειχνε γιά μιά άκόμα φορά τήν κατάσταση άποπροσανατολισμοΰ τής άκρας άριστεράς. Τέλος πολλοί, οί περισσότεροι, έμεναν άδιάφοροι ή μέσα στό τέλμα τής "κριτικής ύποστήριξης" τοΰ ένός καί τοΰ άλλου. Όσο γιά μάς σά ΡΗΞΗ δέν μπορέσαμεκάτι τό παραπάνω, ή άκόμα δέν είχαμε πειστεΐ καί μεΐς γιά τήν άνάγκη τής άπάντησης. Έτσι αύτή ή σχετική άποτυχία μιάς άλλης άπάντησης έδειξε άκόμα περισσότερο τήν άνάγκη γιά μιά πιό μακρόπνοη καί έπίμονη προσπάθεια γιά νά άρχίσει μιά νέα πορεία.

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΜΑΣ

Τώρα πού γράφεται αύτό τό κείμενο -ένα μήνα πρίν άπό τίς έκλογές - έκτός άπό περίπτωση άπρόοπτου, ή Ν. Δ. βαδίζει γιά έκλογική ήττα, ένώ τό Πασόκ γιά έκλογική νίκη, τέτοιων διαστάσεων πού μέ τόν ένα ή άλλο τρόποθά όδηγήσει σέ κυβερνητική άλλαγή καί κυβέρνηση Πασόκ. Αύτό άπό μόνο του διαγράφει τά όρια τών πολιτικών άλλαγών πού θά πρέπει νά περιμένουμε . Άλλά καί στήν έντελώς άπίθανη πλέον περίπτωση πού δέ γίνει κάτι τέτοιο , τά έκλογικά άποτελέσματα θά είναι τέτοια -ίσορροπίας δυνάμεων -ποΰ θά όδηγήσουν σέ πολιτική κρίση.

Προφανώς λοιπόν θά βρεθοΰμε μπρός σέ μιά νέα πολιτική συγκυρία. Αύτή ή συγκυρία, άκόμα καί σέ καλή κατάσταση νά βρισκόταν τ'ο κίνημά μας, θά έβαζε έτσι κι άλλοιώς νέα αίτήματα, θά έκανε άναγκαίους άναπροσανατολισμούς, έπανεκτιμήσεις κλπ. Πόσο μάλλον λοιπόν, τώρα πού τό κίνημά μας βρίσκεται σέ πραγματική διάλυση καί οί έκλογές - κατά τήν άποψή μας-θά τό άποτελειώσουν , τουλάχιστο στή μορφή πού έχει σήμερα,

Α. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Οί άπόψεις πού κυριαρχοΰν στό κίνημά μας κυμαίνονται λίγο πολύ άνάμεσα σέ δύο πόλους. Άπό τήν μιά στόν πόλο τής λογικής "τοΰ ξεπεράσματος άπό τίς μάζες" καί τήν άλλη τής όλοκληρωτικής σοσιαλδημοκρατικοποίησης καί τής οίκοδόμησης ένός κοινωνικοΰ κράτους.

Ή πρώτη άποψη χαρακτηρίζει περισσότερο παρα-τροτσκιστικές καί τροτσκιστικές άπόψεις πού έχουν πάντα στήν άντίληψή τους ένα σενάριο "διαρκοΰς έπανάστασης", άλλά καί άπό άλλους συντρόφους πού τό έκφράζουν μέ τό πάντα αίσιόδοξο "θά γίνει τής πουτάνας". Στό άλλο άκρο ύπάρχουν έκεΐνοι πού έχουν σάν άρχή τους νά λένε: Τό ίδιο είναι Ν.Δ. καί Πασόκ -καί πού μάλιστα φοβοΰνται περισσότερο τό Πασόκ σάν τόν μελλοντικό φορέα ένσωμάτωσης τών άντιθέσεων καί έκφραστή τοΰ κοινωνικοΰ κράτους(μέ τήν μορφή δηλαδή τών μικροαστών πού γίνονται κρατος καί κυνηγάνε οί ίδιοι αύτούς πού σπάνε τίς βιτρίνες).

Ανάμεσά τους βρίσκεται μιά "τρίτη άποψη"έκείνη τής "έπαναστατικής άριστεράς", πού...περιμένει νά δεί, ή μάλλον βάζει σάν στρατηγικό προσανατολισμό τό : "τίποτε δέν πρόκειται νά άλλάξει" , άν δεχτοΰμε κατά γράμμα τίς άπόψεις ότι "κατεβαίνουν στίς έκλογές γιά νά χτυπηθοΰν οί δομές τής έξουσίας τής δεξιάς" , κάτι πού δέν έχει καμμιά πρόθεση-ή δέν μπορεΐ- νά κάνει ό Ανδρέας , βέβαια.

Δέν χρειάζεται λοιπόν νάσαι προφήτης γιά νά δεΐς τήν σαθρότητα καί τών τριών αύτών άπόψεων

Α. Σέ σχέση μέ τήν πρώτη-τό ξεπέρασμα,δηλαδή, τής κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ άπό τά μαζικά κινήματα μέσα άπό τήν διεκδίκησή τών αίτημάτων τους, πράγμα πού θά σήμαινε ξέσπασμα τοΰ κινήματος, νομίζουμε πώς πρόκειται γιά μιά άποψη πού δέν έ-

χει καμμιά βάση, τουλάχιστο βραχυπρόθεσμα. Γιατί τό ΠΑΣΟΚ δέν θά ανέβει στήν έξουσία κάτω άπό τήν πίεση κάποιων μαζικών κινημάτων μέ συγκεκριμένα αιτήματα, δέν θά ανέβει "σάν μεταβατική έκφραση τής πορείας τών λαϊκών μαζών πρός τήν έξουσία", άλλά σάν έκφραση τής άνημπόριας τών λαϊκών μαζών νά διαμορφώσουν ενα δικό τους πρόγραμμα, όπως καί τής άνημπόριας τής άστικής τάξης νά συνεχίσει ή ίδια τήν πορεία έκσυγχρονισμού.

Ετσι , γιά μιά περίοδο, είναι τόσα τά προβλήματα πού θά μπούν "γιά λύση" άπό τό ΠΑΣΟΚ, έκσυγχρονισμού τών θεσμών καί τής διεξαγωγής τής ταξικής πάλης, άπό σωματεία μέχρι νόμους, έκπαίδευση , ΕΟΚ, ΝΑΤΟ, βάσεις , φάκελοι, έπιστροφή πολιτικών προσφύγων κλπ., πού θά δίνονται μέ τήν άνάλογη ποσολογία , ώστε θά είναι ουτοπικό νά περιμένουμε "λαϊκούς άγώνες" πού νά ξεπερνάνε τήν κυβέρνηση. Πρώτα θά γεμίσει τό κενό τού έκσυγχρονισμού καί μετά βλέπουμε. 'Εξ άλλου υπάρχει καί ενας έπί πλέον παράγοντας τάξης , το ΚΚΕξ, πού τουλάχιστο σέ όλη αυτή τήν πρώτη περίοδο θά κάνει ότι μπορεί, γιά νά διατηρήσει τήν ήσυχία. Μιά καί αυτό έπιτάσσουν όχι μόνο τά δικά του συνφέροντα , άλλά καί έκείνα, υπέρτατα, τού Μπρέζνιεφ, πού θά θέλει νά βάλει όσο τό δυνατό λιγώτερα προσκόματα στήν πορεία τού ΠΑΣΟΚ πρός πιθανή ουδετεροποίηση τής χώρας καί πού θά κάνει ότι μπορεί γιά νά έξασφαλίσει τήν τάξη. Μέσα σ'αυτές τίς συνθήκες ή έλλειψη κάποιας όργανωμένης δύναμης τής άκρας άριστεράς άποτελεί ένα έπιπρόσθετο στοιχείο γι'αυτό.

Ακόμα θά πρέπει νά υπολογίσουμε πιθανές άντιδράσεις τής δεξιάς καί τής άστικής τάξης, ή τμημάτων της, πού θά δημιουργούν άκόμα πιό εύκολα κλίμα "λαϊκού μετώπου", άντιπαράθεσης άπέναντι στήν "άντίδραση" κλπ. καί άρα θά δυσκολεύουν όποιαδήποτε κινητοποίηση.

Β. Σέ σχέση μέ τήν δεύτερη άποψη, τού φόβου τής ένσωμάτωσης καί τής "σοσιαλδημοκρατικοποίησης" νομίζουμε πώς δέν πρόκειται γιά τίποτε άλλο παρά γιά τόν συχνά κρετίνικο "άριστερισμό" μας-όλων τών "άριστεριστών", πού τήν σοσιαλδημοκρατικοποίηση καί τήν ένσωμάτωση τείνουν νά τή θεωρούν σάν κάτι πού άντιμετωπίζεται μέ "ήθικολογικούς όρους" καί νά είναι ένάντιον της άπό θέσεις άρχής. Κι'αυτό παραγνωρίζοντας πώς ή σοσιαλδημοκρατικοποίηση καί ή ένσωμάτωση παρουσιάζονται πάντα μέ τήν λογική μιάς βελτίωσης τών συνθηκών ζωής καί τών όρων διαβίωσης τών μαζών πού μπορεί νά γίνει άποδεκτή άπό τό σύστημα κι είναι νοητή στά πλάισιά του. 'Αντίθετα οί "άριστεριστές" τήν άντιλαμβάνονται μέ ήθικούς όρους τού τύπου "είναι έξαπάτηση τών μαζών, θά πρέπει νά τήν άποκαλύψουμε". Καί δέν βλέπουν ότι ή σοσιαλδημοκρατικοποίηση- δηλαδή ή ένταξη τού έργατικού κινήματος στό κράτος, σάν συστατικό του στοιχείο, καί τό ξάπλωμα τού κράτους, σ'όλη τήν κοινωνία, - πετυχαίνει μόνο έκεί πού υπάρχουν οί ίστορικοί όροι τής πραγμάτωσής της καί έμφανίζεται πάντα μέ τήν μορφή κατακτήσεων γιά τίς μάζες , είναι άρα άποδεκτή άπ'αυτές. 'Η σοσιαλδημοκρατικοποίηση άποτυχαίνει μόνο όπου οί συνθήκες τής κοινωνίας, καί οί πραγματικότητες τής ταξικής πάλης άπαγορεύουν μιά τέτοια λύση άπό τήν πλευρά τής άστικής τάξης-πού τότε έπιβάλει άλλες λύσεις, ή άπό τήν έργατική-σπανιώτερα.

"Αρα ή έπίκληση όσων είναι ένάντιοι στήν σοσιαλδημοκρατικοποίηση στό πόσο κακό πράγμα είναι δέν λέει τίποτε, άνήκει στήν γνωστή άριστερίστικη καί άναρχική ήθικολογία, πού τήν πληρώνουμε τουλάχιστο άπό τό 1968(γιά νά μήν πάμε μέχρι τούς παλιώτερους κρετινισμούς, τότε πού άνέβαινε ό Χίτλερ στή Γερμανία καί τό κόμμα θεωρούσε πώς ό βασικός κίνδυνος προερχόταν άπό τήν σοσιαλδημοκρατικοποίηση). Αυτή είναι μιά στάση προβοκάτσιας τού ίδιου τού έαυτού μας όπως καί ήθικολογικού ρωμαντισμού, πού τήν βλέπουμε στό καθημερινό έπίπεδο, όταν, π.χ. μιά διαδήλωση δέν άπαγορεύεται οί περισσότεροι "άριστεριστές νοιώθουν καί λίγο άσχημα, γαιτί θά προτιμούσαν ίσως νά είχε καί τήν μαγεία μιάς άπαγόρευσης -πράγμα πού έχει σά συνέπεια όχι λίγες αυτο-προβοκάτσιες ;καί όχι μιά υλιστική άντιμετώπιση πού λέει : "Οταν οί διαδηλώσεις δέν άπαγορεύονται αυτό μπορεί νά σημαίνει δύο πράγματα, ή ότι έχω κερδίσει κάποιες δυνατότητες νά κάνω τή δουλειά μου, ή ότι αυτό πού κάνω δέν ένοχλεί κανέναν καί θά πρέπει νά άλλάξω τακτική ή πεδίο παρέμβασης. Δέν μπορείς νά ξεσπάς στήν ίδια τή διαδήλωση έπειδή είναι "νόμιμη", ούτε νά τήν "στήνεις" σώνει καί καλά γιά νά πετύχει μιά "παράνομη" διαδήλωση. Γιατί είναι ή άνάπτυξη τής σύγκρουσης ή ίδια, πού θά όδηγήσει ή όχι σέ μιά τέτοια διαδήλωση καί όχι τό "άχτι" όποιωνδήποτε διαδηλωτών. Γιατί αυτή άκριβώς είναι ή πολιτική τής αυτοαπομόνωσης. Παράλληλη είναι ή πολιτική έκείνων πού λένε: "κυριαρχεί ταξική ειρήνη καί τήν καταγγέλω μέ μιά βόμβα ή καίγοντας ενα μαγαζί". Γιατί καί τότε δέν χτυπάς τήν ταξική ειρήνη σάν ΣΧΕΣΗ άνάμεσα σέ τάξεις, άναπτύσσοντας δηλαδή τήν ταξική άντιπαράθεση(ή άντίστοιχα άναπτύσσοντας τίς υλικές δυνάμεις πού άντιτάσσονται στήν σοσιαλδημοκρατικοποίηση) άλλά τήν "χτυπάς".σάν νά πρόκειται γιά αντικείμενο, αυτή καθ'αυτή, πράγμα πού τελικά έχει σάν συνέπεια νά στρέφει ένάντιά σου τό κόσμο· καί δέν τήν χτυπάς σάν σχέση, δηλαδή παρεμβαίνοντας έκεί πού γεννιέται. Αυτή ή λογική, πού σέ ένα βαθμό μάς χαρακτηρίζει όλους, είναι ή κακή κληρονομιά τού"άριστερισμού"-μεγάλα λόγια, ίδεαλιστική άνάλυση καί αυτοπροβοκάτσια

Σήμερα λοιπόν τό πρόβλημα δέν είναι νά "καταγγείλουμε τήν σοσιαλδημοκρατικοποίηση, άλλά νά δούμε άν οί πραγματικότητες τής ελληνικής κατάστασης , όπως καί τής παγκόσμιας, έπιτρέπουν μιά τέτοια ταξική ειρήνη. 'Η έκτίμηση πού θά κάνουμε πάνω σ'αυτό καθορίζει φυσικά διαφοροποιημένες ταχτικές καί όχι καταγγελίες τού κ... 'Η σοσιαλδημοκρατικοποίηση δέν είναι πράγμα, είναι <u>σχεση άνάμεσα σέ τάξεις</u> , συγκεκριμένος συσχετισμός δυνάμεων, πού δέν άλλάζει μέ ξόρκια, μόνο μέ μιά στρατηγική πού νά είναι ένταγμένη στίς πραγματικότητες. "Ετσι π.χ. σέ συνθήκες όξυνσης τής παγκόσμιας κρίσης, άνάπτυξης τής άντιπαράθεσης άνάμεσα στά στρατόπεδα, είναι βέβαιο πώς τό κοινωνικό κράτος θά άναπτυχθεί(γιατί άκόμα καί ό Χίτλερ, δηλαδή τρομοκρατική μορφή έξουσίας. τό άνάπτυξε) άλλά ή σοσιαλδημοκρατικοποίηση, δηλαδή ή έπιβολή τής ταξικής ειρήνης μέσα άπό τήν ίδια τή διαστρεβλωμένη θέληση τών λαϊκών μαζών, είναι άδύνατη σέ σταθερή βάση, τουλάχιστον γιά τή μεσοπρόθεσμη προοπτική. Αυτό σημαίνει ότι μετά άπό μιά πρώτη περίοδο "χάριτος", πού θ'άπολαμβάνει ή κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, θ' άρχίσουν νά ξεπροβάλουν οί άλυτες ταξικές πραγματικότητες πού δέν έπιτρέπουν μιά τέτοια σοσιαλδημοκρατικοποίηση. "Η, κι άν άκόμα γίνει δυνατή, θά άνατιναχτεί άπό τή μεγάλη κρίση πού βρίσκεται σέ έξέλιξη. "Αρα οί φόβοι τής σοσιαλδημοκρατικοποίησης όσων τή φοβούνται, δέ θά υλοποιηθούν, μόνο πού θά περάσουν μιά τουλάχιστον "δύσκολη" χρονιά, γιατί πράγματι όποιον "σπάει βιτρίνες" σέ τούτη τήν πρώτη φάση θά τόν κυνηγάει ό ίδιος ό κόσμος. Καί τί θά γίνουν έκείνοι πού η πραχτική τους περιορίζεται στό σύνθημα "έξέγερση έδώ καί τώρα" καί η ίδεολογία τους σ'ένα γενικόλογο άντικρατισμό ; Σίγουρα θά περάσουν δύσκολες μέρες.

Γ. 'Η άποψη πού θεωρεί πώς τό ΠΑΣΟΚ δέ θά πιάσει πολλά προβλήματα, πού στήν ουσία περιμένει νά δεί τί θά γίνει, θά πέσει θύμα τού έαυτού της.Τό

ΠΑΣΟΚ θά ΠΙΑΣΕΙ άρκετά άπό τά προβλήματα πού θεωροῦν κύρια αὐτές οἱ δυνάμεις, μέ ἀποτέλεσμα νά βρεθοῦν αὔριο ἀρκετά ξεκρέμαστες πολιτικά καί ἔτσι νά μή μποροῦν νά διαμορφώσουν ἕνα ὁποιοδήποτε ἐναλλακτικό πρόγραμμα.

Β. ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ;

Τελικά ὅμως ἐμεῖς τί στάση ἔχουμε ἀπέναντι στή πιθανότητα τῆς "ἀλλαγῆς"; Μήπως εἴμαστε ἐνάντιοι σέ κάτι τέτοιο εἴτε μέ τή λογική τῆς "σοσιαλδημοκρατικοποίησης" ἤ μέ βάση ἕναν ἀόριστο φόβο, πού συχνά καταλαμβάνει τούς ἀριστεριστές ἀπέναντι σ' αὐτό τό καινούργιο πράγμα, ἤ τέλος μέ βάση ἕναν καταχωνιασμένο φόβο γιά τόν κίνδυνο "περιπετειῶν" πού πιθανά θά ἔρθουν μέ τήν ἀνατροπή τοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων ὅπως εἶχε γίνει καί τό '67; Καί αὐτός ὁ πολύ διαδεδομένος, ἀλλά συχνά ἀνομολόγητος, φόβος βαραίνει πολύ στήν ἀντί-ΠΑΣΟΚ στάση ἑνός ἄλλου σημαντικοῦ μέρους τοῦ "χώρου". Μιά τέτοια στάση ὅμως θά μᾶς καταδίκαζε στήν ἀκινησία καί στήν ἄρνηση τῆς κίνησης τῆς συνείδησης τῶν μαζῶν μέσα άπό δρόμους σκολιούς. Καί τό ζήτημα δέν εἶναι ἄν τούς "ἐγκρίνουμε ἤ ὄχι" ἀλλά θά πρέπει νά τούς ἀποδεχτοῦμε καί νά προχωρήσουμε μέ βάση αὐτούς, ἔχοντάς τους σά δεδομένο. Μ' αὐτή τήν ἔννοια, σέ καμιά περίπτωση δέ μποροῦμε νά πάρουμε τή στάση "εἴμαστε ἐνάντιοι στήν ἀλλαγή". Η στάση πού παίρνουμε εἶναι διαφορετική: ἀφοῦ ἡ κίνηση τῶν μαζῶν περνάει σήμερα μέσα άπό μιά τέτοια ἀλλαγή, ἐμεῖς τήν παίρνουμε σά δεδομένη, χωρίς ταυτόχρονα νά πάψουμε νά ὑπενθυμίζουμε καί νά τονίζουμε πώς ἐμεῖς δέν πιστεύουμε ὅτι ὁ ἐκσυγχρονισμός τοῦ καθεστῶτος ἀποτελεῖ "σοσιαλιστική ἀλλαγή". Ἀποτελεῖ ὅμως πολλά ἄλλα πράγματα πού μᾶς ἐνδιαφέρουν:

Α. Μέσα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῶν "ἀστικοδημοκρατικῶν αἰτημάτων" καί τό ξεπέρασμα τῆς καθυστέρησης τῶν θεσμῶν τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, δημιουργοῦνται ἤ ὁλοκληρώνονται οἱ ὅροι γιά τόν ἰδιοτόν "ἐκσυγχρονισμό" τῆς ταξικῆς πάλης, κι αὐτό εἶναι κάτι θετικό.

Πιό συγκεκριμένα, σέ μιά κοινωνία σάν τήν ἑλληνική, πού δέν ἔχει ἄλλα βασικά αἰτήματα νά λύσει ἐκτός ἀπό ἐκεῖνα τοῦ σοσιαλισμοῦ, οἱ ἐπιβιώσεις παλιότερων δομῶν καί τά ἀπολιθώματα παλιότερων ἐποχῶν συσκότιζαν πάντα τή φύση καί τό χαρακτήρα τῆς ταξικῆς πάλης δίνοντάς της αὐτό τόν ἰδιαίτερο μικροαστικό χαρακτήρα. Αὐτή ἡ ἑλληνική ἰδιαιτερότητα ἔκανε πολλούς ἀγῶνες νά φαντάζουν σάν ἀγῶνες τοῦ "τρίτου κόσμου" χωρίς ὅμως νά εἶναι πραγματικά τέτοιοι -μιά καί δέ χαρακτηρίζονταν ἀπό τήν ἔνταση τῆς ταξικῆς ἀντιπαράθεσης τοῦ τρίτου κόσμου ἀλλά ἀντίθετα ἀπό τό πνεῦμα συμβιβασμοῦ τῶν ἑλλήνων μικροαστῶν. Ἔτσι ὁ ἕλληνας μπακάλης, μαινόμενος, φάνταζε γιά... βιετκόνγκ. Τό ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς μεσοβέζικης κατάστασης ἦταν πώς εἴχαμε ἕνα κίνημα πού δέν ἦταν οὔτε ἐκεῖνο τῆς ἐπανάστασης τοῦ τρίτου κόσμου, ἕνα κίνημα πού θά ἔπρεπε νά εἶναι τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἀλλά πού δέν ἦταν οὔτε αὐτῆς: ἕνα κίνημα πού ἦταν ἐκεῖνο τῆς ΑΔΥΝΑΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ.

Μ'αὐτή τήν ἔννοια, ὁ "ἐκσυγχρονισμός" τῆς ταξικῆς πάλης σημαίνει πώς οἱ δυνάμεις -κοινωνικά καί προγραμματικά- τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης θά ἀναπτυχθοῦν καί θά ἀντιπαρατεθοῦν μέ τήν ἀστική σέ πιό ἀνοιχτή βάση, δίχως νά παρεμβάλλεται τό παραβάν τῆς μικροαστικῆς ἰδεολογίας καί πραγματικότητας. Καί τό παράδοξο εἶναι πώς τό ΠΑΣΟΚ, τό κατ' ἐξοχήν ἤ τό πρῶτο μεγάλο μικροαστικό κόμμα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἀναλαμβάνει νά ἐξοβελίσει αὐτό τό κάλυμμα.

Β. Πρόκειται γιά ἕνα "πείραμα" πού ἀναπόφευκτα, μέσα ἀπό πολλές περιπέτειες, θά ξαναβάλει καί πάλι στή συνείδηση τοῦ κόσμου τήν ἀνάγκη κάποιων ριζικῶν ἀλλαγῶν, μιά καί μέσα ἀπό τήν πράξη θά ἀποδειχτεῖ ἡ ἀδυναμία νά λυθοῦν οἱ ἀντιθέσεις τῆς κοινωνίας μέσα ἀπό τό κοινοβούλιο ἤ ἀπό ἀλλαγές πού γίνονται ὅπως πάει κανείς γιά ὕπνο. Ἄν ἡ πρώτη φάση τοῦ ἑλληνικοῦ "ἐκσυγχρονισμοῦ", φάση πού ἄρχισε ἀπό τό 1920, κατέληξε στόν ἐμφύλιο, μέσα ἀπό τήν ἀνάπτυξη ἀλλεπάλληλων λύσεων καί προτάσεων (Βενιζέλος, βασιλιάς, Μεταξάς καί τέλος ΚΚΕ), ἡ δεύτερη περίοδος τῆς ἐκσυγχρονιστικῆς διαδικασίας, πού ἀρχίζει μέ τή δεκαετία τοῦ 60, βρίσκεται τώρα στή φάση τοῦ ΠΑΣΟΚ. Θά δοῦμε λοιπόν τή συνέχεια, πού γιά μερικούς εἶναι ἀναπόδραστη, ἄν συνδυαστεῖ μέ τίς προοπτικές ἐξέλιξης τῆς παγκόσμιας κρίσης.

Γ. Αὐτή ἡ ἀλλαγή, τουλάχιστον μετά ἀπό κάποια στιγμή, θά δώσει τή δυνατότητα στίς λαϊκές μάζες νά διαμορφώσουν πιό προωθημένα οἰκονομικο-κοινωνικά αἰτήματα, αἰτήματα πού νά φέρνουν πιό κοντά στό σχηματισμό ἑνός σοσιαλιστικοῦ προγράμματος -γιά παράδειγμα, θά δοθεῖ ἡ δυνατότητα στούς ἐργατικούς ἀγῶνες νά μήν ἀφοροῦν ἁπλά τό ζήτημα συνδικαλισμός στόν τόπο δουλειᾶς ἀλλά κύρια ζητήματα "διαχείρησης" -ποιός τήν ἔχει- σέ ὅλα τά ἐπίπεδα τῆς κοινωνίας καί τῆς ζωῆς. Καί ἕνας ἐπιπλέον εὐνοϊκός παράγοντας εἶναι πώς τό ΠΑΣΟΚ δύσκολα θά μπορεῖ νά ἀντιδράσει, ἀρχικά τουλάχιστον, σέ ὅλα αὐτά.

Τό ἐρώτημα πού μπαίνει τότε εἶναι γιατί λοιπόν δέν παίρνουμε μιά θέση "κριτικῆς ὑποστήριξης" τοῦ ΠΑΣΟΚ, μιά καί θεωροῦμε θετική αὐτή τήν ἐξέλιξη; Γιατί περιοριζόμαστε σέ μιά θέση "εὐνοϊκή" ἀλλά "ἀπ' ἔξω"; Καί πάλι γιά ἕνα σύνολο ἀπό λόγους, τούς περισσότερους γνωστούς, ἀπό τούς ὁποίους ἀξίζει νά σημειώσουμε τόν ἑξῆς:

Ἕνα κόμμα πού σέ σαθρή βάση καλεῖ τό λαό σέ "σοσιαλισμούς" καί ἄλλα ἠχηρά παρόμοια (ἐνῶ ἀποβλέπει στόν ἐκσυγχρονισμό τοῦ κεφάλαιου), κι αὐτό ὄχι μέσα ἀπό μιά διαδικασία αὐτο-οργάνωσης τῶν μαζῶν ἀλλά μέσα ἀπό ἐκλογικά πανηγύρια, εἶναι ἕνα κόμμα πού ἐξαπατάει τόν κόσμο, πού στηρίζεται ἀκριβῶς στήν ἀδυναμία καί τήν παθητικότητα τῶν μαζῶν καί ὄχι στήν ἐνεργητική συμμετοχή τους. Μ'αὐτή τήν ἔννοια, ἡ πολιτική του κινδυνεύει νά ὁδηγήσει ἀπό πολλές πλευρές σέ ἐνίσχυση δεξιῶν καί συντηρητικῶν τάσεων, ὅπως καί νά ὁδηγήσει σέ ἀντιπαραθέσεις πού ὁ κόσμος δέ θά μπορεῖ νά λύσει. Αὐτός εἶναι ὁ κύριος καί ἀποφασιστικός λόγος πού ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ὄχι μόνο μᾶς ὑποχρεώνει νά εἴμαστε ἀπ' ἔξω ἀλλά ταυτόχρονα νά τονίζουμε αὐτά τά πράγματα καί νά θεωροῦμε πιά, περισσότερο ἀπό ποτέ ἄλλοτε, ἀναγκαία τήν ὀργάνωση τῶν δυνάμεων τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, δυνάμεων πού μόνες αὐτές μποροῦν στό ἑξῆς νά ἀρχίσουν νά ἀναπτύσσουν ἕναν καινούργιο δρόμο, ἔστω καί γιά ἕνα μικρό κομμάτι τῶν μαζῶν, καί νά ἐπηρεάζουν ἕνα σημαντικότερο κομμάτι μέ τίς παρεμβάσεις τους.

Γ. ΚΡΙΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ

κατω ἀπό τίς συνθῆκες τῆς "ἀλλαγῆς", ἡ ἄκρα ἀριστερά, στό βαθμό πού τό δείξαμε καί μέ βάση τίς ἀπόψεις της, θά μπεῖ στήν κρίση μέ κεφαλαῖο Κ. Κι αὐτό γιατί οἱ ἀναλύσεις της καί ἡ ταξική της ἀναφορά εἶναι ἔξω ἀπό τήν πραγματικότητα. Καί ἡ κρίση δέ θά εἶναι μόνο κρίση προγράμματος ἀλλά καί κρίση κοινωνικῆς βάσης. Οἱ τρεῖς κοινωνικές δυνάμεις πού χοντρικά τήν συνθέτουν, εἶναι οἱ φοιτητές, στό μεγαλύτερο ποσοστό, οἱ ἐργαζόμενοι, πού τίς περισσότερες φορές εἶναι κομμάτι τοῦ εἰδικευμένου καί συνδικαλισμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, καθώς καί ἕνα κομμάτι μισο-άνεργης, μισοεργαζόμενης νεολαίας, δεμένο μέ τό "κέντρο", τά Ἐξάρχεια, τό "ἀντεργκράουντ", κλπ. Αὐτές οἱ τρεῖς δυνάμεις, σέ περίπτωση κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ, καί εἰδικά γιά μιά ἀρκετά μακρόχρονη περίοδο στήν ἀρχή, θά βρεθοῦν "ἐκτός ρεύματος" μέ τόν ἕνα ἤ ἄλλο τρόπο. Οἱ μέν φοιτητές γιατί γιά ἀρκετό διάστημα θά ἔχουν χάσει "τ'αὐγά καί τά πασχάλια" σ'ὅτι ἀφορᾶ τά αἰτήματα πού εἶχαν, τό εἰδικευμένο καί συνδικαλισμένο ἐργατικό δυναμικό τό ἴδιο, ὄχι μόνο γιατί ἐκεῖ θά ἐκδηλωθεῖ ἡ μεγαλύτερη πίεση τῶν παρατάξεων τῶν κομμάτων τῆς "ἀλλαγῆς " ἀλλά γιατί καί ἀντικειμενικά θά καταχτηθοῦν οἱ πρῶτες "νίκες". Ὅσο γιά τό τελευταῖο κομμάτι, τό αὐτονομο-αντεργκράουντ, θά τείνει νά γίνει σκέτο ἀντεργκράουντ, στό βαθμό πού ἡ ἔντονη"πολιτικοποίηση" πού θά ἐκδηλωθεῖ καί πάλι στήν κοινωνία καί τό ξεπέρασμα διάφορων αὐτοβαφτιζόμενων κοινωνικῶν κινημάτων δέ θά δίνουν σ'αὐτό τό χῶρο ὁποιοδήποτε σοβαρό πεδίο παρέμβασης.

Καί ὅτι αὐτοί οἱ τρεῖς χῶροι-βάση τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς θά βρεθοῦν ἐξουδετερωμένοι δέν εἶναι ἀνάγκη νά περιμένουμε μετά τίς ἐκλογές γιά νά τό δοῦμε. Τό βλέπουμε ἤδη ἀπό σήμερα. Ὅσο πλησιάζουν οἱ ἐκλογές καί ἡ προοπτική τῆς "ἀλλαγῆς" τόσο μπαίνουν σέ κρίση καί τά τρία αὐτά κομμάτια.

Δ. ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

Στίς νέες συνθῆκες, φορεῖς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ θά τείνουν νά εἶναι ἄλλες δυνάμεις. Δυνάμεις πού βρίσκονται ἔξω ἀπό τό "κέντρο" - στοιχεῖο πού χαρακτηρίζει καί τίς τρεῖς δυνάμεις πού ἀναφέραμε- μέ τή μιά ἤ τήν ἄλλη ἔννοια. Φορεῖς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ θά τείνουν νά εἶναι ἡ ἀνειδίκευτη ἐργασία, οἱ ἄνεργοι, οἱ νέοι ἐργαζόμενοι, σπουδαστές, κλπ., πού δέν ἔχουν περάσει στό περιθώριο ἀλλά ἐξακολουθοῦν νά βρίσκονται σέ "περιφερειακούς" κοινωνικούς χώρους, κλπ., δυνάμεις πού ἡ πολιτικοποίηση καί οἱ "κατακτήσεις", πού θά φέρει ἡ ἀλλαγή σέ ἄλλα στρώματα, θά τείνουν νά τούς "ἀνοίξουν τήν ὄρεξη". Ἄν μιά τέτοια ἀντίληψη εἶναι σωστή, τότε θά πρέπει νά ὑπάρξει ἕνας νέος προσανατολισμός τοῦ κέντρου βάρους τῆς δουλειᾶς, ἕνας ἀναπροσανατολισμ ό ς τοῦ προγράμματος καί τῶν χώρων παρέμβασης.

Ὅμως εἴδαμε πώς ἡ ἄκρα ἀριστερά, στήν πλειοψηφία της, δέν ἔχει πάρει αὐθόρμητα αὐτό τόν δρόμο. Ἄρα δέν εἶναι δυνατό ν'ἀνταποκριθεῖ μέ τή μορφή πού ἔχει σήμερα σ'αὐτές τίς ἀνάγκες.

Καί ὅμως ἡ ἀναγκαιότητα εἶναι μεγαλύτερη ἀπό ποτέ ἄλλοτε. Ὄχι μόνο γιατί μπαίνουμε σέ μιά νέα ἱστορική φάση ὅπου ἡ κίνηση τῶν μαζῶν ἀναπόφευκτα θά ξαναμπεῖ μπροστά ἀλλά καί γιά ἕναν -τουλάχιστον- ἀκόμα λόγο. Μπαίνουμε σέ περίοδο ὄξυνσης τῆς πάλης τῶν τάξεων ὅπου δέ θά κυριαρχεῖ τό "ἤπιο κλίμα". Ἀντίθετα μάλιστα θά πρέπει καγείς νά προετοιμάζεται γιά πολλά ἐνδεχόμενα. Ὁ ἐφησυχασμός τῆς μεταπολίτευσης δέν εἶναι πιά νοητός.

Ὅμως πῶς μποροῦμε νά ἀνταποκριθοῦμε σ'αὐτή τήν ἀνάγκη τή στιγμή πού ἡ ἄκρα ἀριστερά βρίσκεται σέ τέτοια κρίση καί ἀποπροσανατολισμό ; Πῶς λοιπόν, μέ τόν ταχύτερο δυνατό τρόπο καί μέ βάση ὅ, τι μποροῦμε νά προβλέψουμε ἀπό σήμερα, θά κινηθοῦμε;

Μέ βάση αὐτά πού εἴπαμε προηγούμενα σχετικά μέ τή φύση -"ποιοτικά" αἰτήματα- τό χρόνο -μεσοπρόθεσμα- καί τά στρώματα πού πιθανά θά κινητοποιηθοῦν, μποροῦμε νά χαράξουμε ἕνα πρῶτο διάγραμμα παρέμβασης. Δέν πρέπει, οὔτε μποροῦμε νά φανταστοῦμε μιά διαδικασία ὅπου ἀμέσως μετά τίς ἐκλογές κάποια ἄκρα ἀριστερά "θά κατεβαίνει στούς δρόμους μέ αἰτήματα", παρόλο πού συγκεκριμένες κινητοποιήσεις (τοῦ τύπου κατάργηση τῶν ΜΑΤ) θά μποροῦσαν ἴσως νά γίνουν, κι αὐτό γιατί δέ θά ἔχει οὔτε τήν ὀργανωτική δυνατότητα οὔτε τήν πολιτική (δέσιμο μέ κόσμο) , οὔτε θά ἔχει ἔρθει ἡ στιγμή γιά κάτι τέτοιο μέσα ἀπό τίς ἴδιες τίς διαθέσεις τῶν μαζῶν. Ἄρα οἱ ἀπαραίτητοι ὅροι γιά νά φτάσουμε σέ κάποια δοσμένη στιγμή σέ μιά τέτοιου τύπου κινητοποίηση εἶναι γιά μᾶς τρεῖς:

<u>Πρῶτο</u>: Ξεπέρασμα τοῦ ἰδεολογικοῦ καί πολιτικοῦ ἀναχρονισμοῦ τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς καί διαμόρφωση ἑνός προγράμματος, πράγμα πού σημαίνει γιά πρώτη φορά μιά πλατιά καί ἀνοιχτή θεωρητική καί ἰδεολογική συζήτηση (πρέπει κι ἐμεῖς νά "ἐκσυγχρονιστοῦμε").

<u>Δεύτερο</u>: Ἀναγκαῖος ὅρος γιά ὁποιοδήποτε προχώρημα εἶναι τό δέσιμό μας μ'ἐκείνους τούς "περιφερειακούς" κοινωνικούς χώρους πού κρίνουμε πώς θ'ἀποτελέσουν τή βάση τοῦ ἀνταγωνισμοῦ.

<u>Τρίτο</u>: Ἡ ἀνάγκη, τέλος, μέ βάση τίς δύο προηγούμενες διαδικασίες γιά πλατύτερη ὀργανωτική συμπαράταξη δυνάμεων τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, ὀργανωτική συμπαράταξη πού μετά ἀπό κάποιο διάστημα θά δώσει γέννηση σέ κάποιον ὀργανωτικό πόλο. Φυσικά αὐτό εἶναι κάτι τό ἐξαιρετικά δύσκολο μέ βάση τίς ἀντιθέσεις καί τίς διαφορές πού ὑπάρχουν, πιστεύουμε ὅμως πώς αὐτή τή φορά θά μπεῖ σάν ἱστορική ἀναγκαιότητα. Καί ἡ ἐμπειρία τῶν ἐφτά χρόνων τῆς μεταπολίτευσης, ὅπως καί τῶν ἀρχῶν τῆς διακυβέρνησης τῆς "ἀλλαγῆς" θά εἶναι καταλυτική.

Ἐννοεῖται ὅτι αὐτό ἀπαιτεῖ κάποιες ριζικές ἰδεολογικές ἀνακατατάξεις ἀλλά ἡ διαδικασία μπορεῖ νά εἶναι μακρόχρονη καί σταδιακή. Κοινές καμπάνιες στήν ἀρχή, κοινές συζητήσεις, συμμετοχή ἀπό κοινοῦ σέ περιφερειακό ἐπίπεδο σέ κοινά πράγματα, κοινά ἔντυπα πιθανά στή συνέχεια, κλπ.

Αὐτή ἡ ἑνοποίηση δυνάμεων ἀποτελοῦσε οὐτοπία γιά πολλά χρόνια. Ἀντίθετα χρειαζόταν ἡ ἀντιπαράθεση τῶν ἀπόψεων γιά νά δείξει μέσα ἀπό τήν πράξη ποιές ἀπ'αὐτές τίς τόσο διαφορετικές ἀπόψεις ἦταν πιό κοντά στήν πραγματικότητα, κάτι πού πιστεύουμε ὅτι ἔχει πιά ἀρχίσει νά φαίνεται. Ὑπῆρχε ἀκόμα κι ἕνας ἄλλος λό-

γος: σέ έποχή ΰφεσης, σέ έποχή έλλειψης κεντρικών ταξικών συγκρούσεων, οί δυνάμεις τοῦ ἀνταγωνισμοῦ δέν ένοποιοῦνται ἀλλά ἀντίθετα κατακερματίζονται.

Σήμερα, αὔριο, αὐτή ή παλιότερη οὐτοπία θά τείνει νά γίνει πράξη, ἀφοῦ βέβαια, στήν πρώτη φάση, γίνουν ἕνα σύνολο ἀπό ἀναθεωρήσεις, πού κρίνουμε ἀναπόφευκτες καί ἀναγκαῖες, ἀπό ὅλες τίς δυνάμεις τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς.

Γι'αὐτό στήν πρώτη περίοδο θά πρέπει νά δοθεῖ προτεραιότητα στή θεωρητική καί ἰδεολογική ἐπεξεργασία καί συζήτηση καί στό ρίζωμα στούς κοινωνικούς χώρους, ἀπ'ὅπου θ'ἀρχίσει στή συνέχεια νά ἀναπτύσσεται ὁ ἀνταγωνισμός. Όσο γιά πιθανές καμπάνιες, αὐτές στήν ἀρχή θά πρέπει νά εἶναι αὐστηρά ἐπιλεγμένες καί περιορισμένες. Τό κέντρο, ἀρχικά, δέ θά βρίσκεται ἐκεῖ πέρα.

Τελικά λοιπόν δέ συμμεριζόμαστε οὔτε τήν αἰσιοδοξία ἐκείνων -λίγων- πού λένε "μετά τίς ἐκλογές θά περάσουμε στό προσκήνιο" οὔτε τήν ἀπαισιοδοξία ἐκείνων -πολλῶν- πού προοιωνίζονται τό θάνατο τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Άν μέ αὐτό ἐννοοῦν τό θάνατό της κάτω ἀπό τή σημερινή ἄθλια μορφή της, τότε συμφωνοῦμε κι αὐτό δένπρόκειται νά μᾶς δυσαρεστήσει. Ἀντίθετα πιστεύουμε πώς ή ἄκρα ἀριστερά μπορεῖ καί πάλι νά διαμορφώσει μιά δύναμη ἱκανή νά παρέμβει -φυσικά μεσοπρόθεσμα καί ὄχι ἀμέσως.

ΑΛΛΑΓΗ;

- **ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ των ΦΑΝΤΑΡΩΝ στο ΣΤΡΑΤΟ**
- **ΜΕΙΩΣΗ της ΘΗΤΕΙΑΣ**

παλεψε ν'ΑΛΛΑΞΕΙΣ τη ΖΩΗ σου

πρωτοβουλια ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ στις ΕΚΛΟΓΕΣ

ΑΛΛΑΓΗ;

- **ΛΙΓΩΤΕΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ**

δουλεια ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

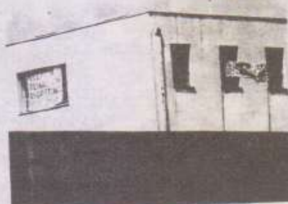

- **ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΙΣΟ με το ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΟ**

παλεψε ν'ΑΛΛΑΞΕΙΣ τη ΖΩΗ σου

πρωτοβουλια ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ στις ΕΚΛΟΓΕΣ

ΑΛΛΑΓΗ;

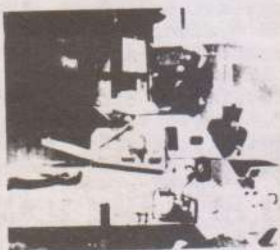

θα ΚΑΤΑΡΓΗΘΟΥΝ οι ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ;

παλεψε ν'ΑΛΛΑΞΕΙΣ τη ΖΩΗ σου

πρωτοβουλια ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ στις ΕΚΛΟΓΕΣ

ΑΛΛΑΓΗ;

- **ΘΑ ΚΑΤΑΡΓΗΘΟΥΝ ΤΑ ΜΑΤ;**
- **Θ'ΑΦΟΠΛΙΣΤΕΙ η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ;**

παλεψε ν'ΑΛΛΑΞΕΙΣ τη ΖΩΗ σου

πρωτοβουλια ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ στις ΕΚΛΟΓΕΣ